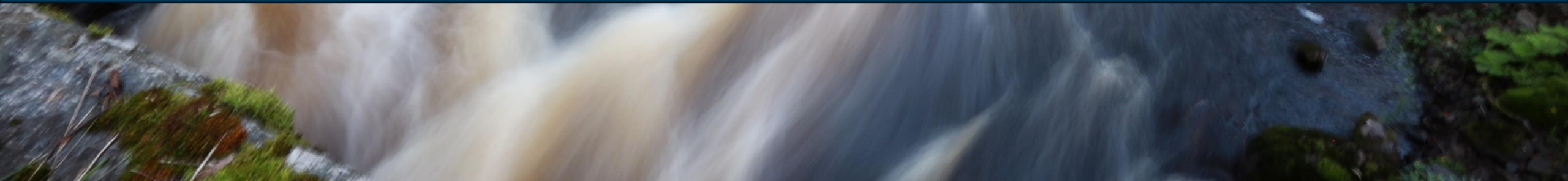

Porin siniviherverkoston rakennemalli

3.11.2025

SITOWISE

Sisältö

1. JOHDANTO

SINIVIHERVERKOSTON RAKENNEMALLI
AIEMMAT SELVITYKSET JA LÄHTÖKOHDAT

2. SINIVIHERVERKOSTO KOKO PORI

KARTTA 1: SINIVIHERRAKENNE KOKO PORI – NYKYTILA
KARTTA 2: SINIVIHERRAKENNE KOKO PORI – KEHITTÄMINEN
KESKEISET KARTTAMERKINNÄT
LUONTOARVOT: NYKYTILA
VIHERKÄYTÄVÄT: NYKYTILA
VIRKISTYS: NYKYTILA

3. ALUEKOHTAISET SINIVIHERVERKOSTON TARKASTELUT

KARTTA 3: SINIVIHERRAKENNE KANTAKAUPUNKI, NYKYTILA JA KEHITTÄMINEN
KARTTA 4: SINIVIHERRAKENNE YTERINNIEMI, NYKYTILA JA KEHITTÄMINEN

4. SINIVIHERVERKOSTON KEHITTÄMINEN

YLEISET KEHITTÄMISEN PERIAATTEET JA SUOSITUKSET YLEISKAAVOITUKSEEN
JATKOSUOSITUKSET

LIITE 1: AINEISTOT JA MENETELMÄT

LIITE 2: TYÖPAJAN KOOSTE

LIITE 3: PAIKKATIETOAINESTOJEN METADATALOMAKE

Sisältö

KARTAT:

KARTTA 1. KOKO ALUE: NYKYTILA, 1:75 000

KARTTA 2. KOKO ALUE: KEHITTÄMINEN, 1:75 000

KARTTA 3. KANTAKAUPUNKI: NYKYTILA JA KEHITTÄMINEN, 1:25 000

KARTTA 4. YYTERI: NYKYTILA JA KEHITTÄMINEN, 1:25 000

1. Johdanto

Johdanto

Porin kaupungille on laadittu siniviherverkoston rakennemalli, joka tuottaa yleispiirteisen näkemyksen koko Porin siniviherverkoston aluerakenteesta, yhteyksistä sekä kehittämistarpeista. Rakennemalli toimii yleiskaavasuunnittelun selvityksenä ja tukee monipuolisesti kaupunkisuunnittelua, maankäyttöä, viher- ja virkistysalueiden kehittämistä sekä ekologisen verkoston jatkosuunnittelua.

Selvitys on laadittu paikkatietopohjaisesti ja asiantuntijatyönä 2-9/2025 Sitowise Oy:n toimesta. Porin kaupungin asiantuntijoita osallistettiin siniviherverkoston rakennemallin suunnitteluun työpajassa, ja hanketta ohjasi Porin kaupungin monialainen ohjausryhmä.

Selvitys on strategisesti merkittävä työ, sillä Pori on sitoutunut yhdessä Suomen 10 suurimman kaupungin kanssa luontokadon torjuntaan. Tämä vaatii konkreettisia, laajoja toimenpiteitä luonnonympäristön turvaamiseksi ja parantamiseksi. Siniviherrakenteen selvitys tukee Porin resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan 2030 tavoitteita edistämällä kestävän maankäytön kehitystä.

Siniviherverkoston rakennemalli

Siniviherverkoston rakennemallin selvitys koostuu nykytilan tarkastelusta sekä kehittämissuosituksista. Viherrakenne käsittää luonnontilaiset sekä istutetut viheralueet. Sinirakenteeseen kuuluvat pienvedet ja vesirakenteet, merenrannat sekä Kokemäenjoki ja sen suistoalue. Tarkastelu käsittää yleispiirteisesti koko Porin alueen sekä tarkennukset kantakaupungista ja Yyterinniemen alueelta.

Selvitys osoittaa:

- Luonnon monimuotoisuudelle tärkeimmät luonnonalueet sekä niiden väliset yhteydet ja yhteyksien katkoskohdat ja kehittämistarpeet
- Rakennetut viheralueet sekä vesistöt ja niiden kehittämiskohteet
- Viheryhteydet yli kuntarajojen sekä kaupunkirakenteen sisällä.
- Virkistyksen ja luontoretkeilyn kannalta tärkeimmät luonnonalueet ja rakennetun/kulttuuriympäristön viheralueet.

Selvityksen painopiste on ekologisessa verkostossa. Virkistysteemaa on käsitelty yleispiirteisesti. Rakennemallilla tuetaan erityisesti yleiskaavasuunnittelua sekä ohjataan tunnistamaan jatkossa keskeiset siniviherrakenteen selvittämistä vaativat asiat. Kartoilla ja raportissa esitetään suosituksia sekä verkoston turvaamiseksi että kehittämiseksi.

Tukea tulevaisuuden rakentamiseen

Kaavoituksessa ja YVA-hankkeissa edellytetään ekologisen verkoston turvaamista.

Siniviherverkostoselvitys luo suuntaviivat tulevalle maankäytön suunnittelulle ja antaa eväät toteuttaa yleis- ja asemakaavoitusta siniviherverkoston olemassaolo turvaten ja sitä parantaen. Pori on perinteisesti ollut raskaan teollisuuden aluetta, ja nykyisin alueelle on sijoittumassa useita puhtaan siirtymän hankkeita. Tämä asettaa uudenlaisia vaatimuksia luonnonolosuhteiden ja kehittämishankkeiden yhteensovittamiselle. On olennaista tunnistaa luonnon ydinalueet sekä niiden välisten yhteyksien tarpeet, jotta maankäytön ratkaisut perustuvat ajantasaiseen ja paikkaan sidottuun tietoon siniviherrakenteesta.

Pori kuuluu todennäköisesti EU:n ennallistamisasetuksen kaupunkiartiklan piiriin, minkä tavoitteena on kasvattaa viher- ja latvuspeiteastetta kaupunkialueilla. Siniviherverkostolla on tässä keskeinen rooli, ja huolellisella kaavoituksella voidaan tukea tavoitteiden toteutumista. Lisäksi Porin alue on valtakunnallisesti yksi tulvariskeimmistä seuduista; se altistuu sekä jokeen, mereen että hulevesiin liittyville tulville. Siniviherverkoston laajuudella, sijoittumisella ja laadullisilla ratkaisuilla on merkittävä vaikutus sekä tulvariskien hallinnassa että ilmastonmuutoksen riskien ehkäisyssä. Metsäalueiden suojeleminen ja monimuotoisen viherverkon säilyttäminen ovat välttämättömiä paitsi luonnon monimuotoisuuden myös ilmastonmuutoksen hillinnän näkökulmasta. Kaavoituksen lisäksi rakennemalli antaa operatiiviselle tasolle kokonaiskuvan ja kehittämistarpeita, joita voidaan hyödyntää viheralueiden, katuympäristön sekä luonnonhoidon jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa.

Luonto- ja virkistysarvot näkyviksi

Pori sijoittuu luonnonmaantieteellisesti hyvin monimuotoiselle alueelle, jossa on paljon valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita luontokohteita ja -alueita sekä maa- että vesiympäristössä. Kaupungin alueella tavataan erityisiä rannikkoseudun ominaispiirteitä kuten dyynimuodostumia, pitkittäissuuntaisia kallioperän murroslinjoja ja harjuksoja. Luonnonympäristöjen erityispiirteiden vuoksi myös alueen lajisto on runsasta ja erityisiä lajeja esiintyy huomattavissa määrin.

Erityisen monimuotoisen ja monista muista rannikon alueista poikkeavan Porin alueesta tekee Kokemäenjoen suisto (Pohjoismaiden laajin jokisuisto) ja sitä ympäröivät avoimet viljelysalueet. Erityispiirteenä Porin siniviherverkostossa on luonnonarvojen lisäksi sen kulttuuriset arvotekijät. Esimerkiksi Porin kansallinen kaupunkipuisto toimii merkittävänä siniviheryhteytenä kaupungin läpi, yhdistäen Porin metsän alueen keskustan kautta Luodoille ja edelleen Kokemäenjoen suistoon. Siniviherverkoston rakennemalli tekee Porin luonto- ja virkistysarvot näkyviksi.

Elinvoimainen ja yhtenäinen siniviherverkosto on keskeinen osa Porin alueen elinkeinoinfrastruktuuria ja virkistysverkostoa, sillä se tukee muun muassa virkistyskäyttöä, matkailua, metsä- ja maataloutta sekä kalastustoimintaa. Hyvin hoidettu ja kehittyvä siniviherverkosto lisää alueen pito- ja vetovoimaa sekä asukkaiden viihtyvyyttä ja houkuttelee alueelle uusia elinkeinoja ja investointeja.

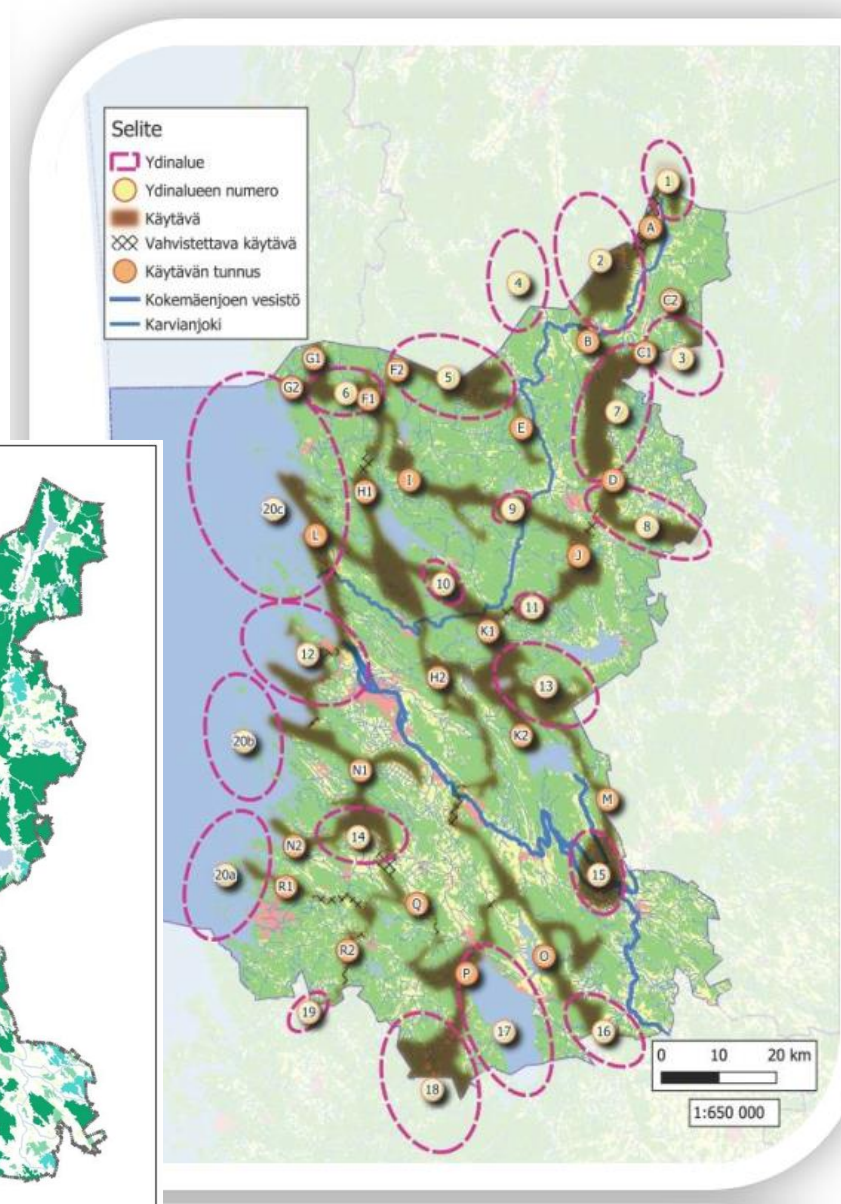
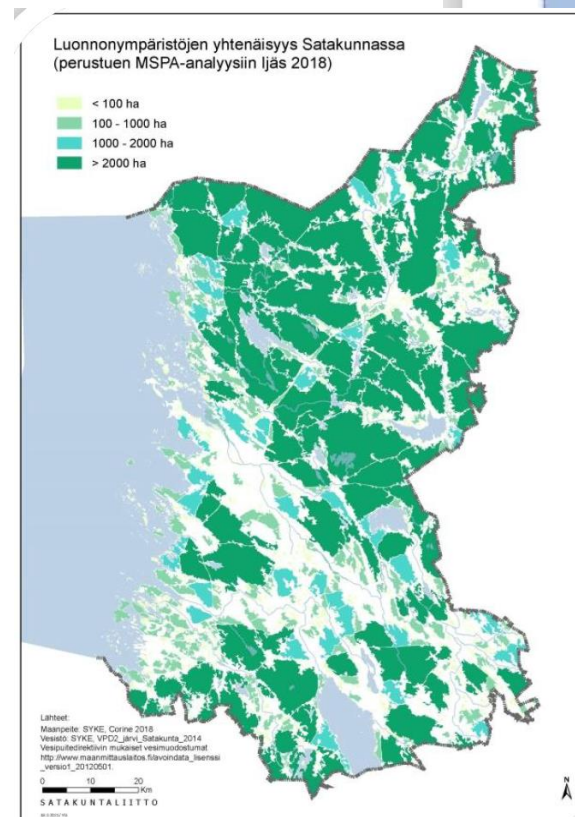
Aiemmat selvitykset ja lähtökohdat

Maakunnallinen viherrakenne

Keskeisenä lähtötietona siniviherrakenteen selvityksen taustalla on hyödynnetty maakuntatasolla laadittua Satakunnan viherrakenneselvitystä (Ahlman Group 2021), jossa luonnon ydinalueiksi tunnistettiin Porin alueelta Meri-Pori; Preiviikinlahti ja Kokemäenjoen suiston muodostama kokonaisuus (12) sekä Karhijärven ja Joutsijärven välillä laajana mosaiikkina Kullaan suot (13).

Laajat yhtenäiset luonnonympäristöt sijoittuvat Kokemäenjoen viljelymaiseman etelä- ja pohjoispuolelle. Maakunnalliset viherkäytävät yhdistävät luonnon ydinalueita siten, että niiden varrella on mahdollisimman paljon arvokkaita luontokohteita. Rajaukset ovat suuntaa-antavia ja osoitettujen yhteyksien leveys vaihtelee (vähintään 200 m). Sinirakenneverkosto eli maakuntatasolla erityisesti joet nivovat myös yhteen viherkäytäviä, mutta leveä Kokemäenjoki aiheuttaa estevaikutuksia maaeliöstölle, ja patorakenteet heikentävät kalaston liikkumista.

Selvityksen tietoja on hyödynnetty tämän työn nykytila-analyysin laatimisessa ja paikallisten tarkemman tason yhteyksien ja ydinalueiden määrittämisessä.

Kuvat 1 ja 2. Karttakuvat Satakunnan viherrakenneselvityksestä, Ahlman Group 2021, saatavilla: <<https://satakunta.fi/wp-content/uploads/2021/11/Satakunnan-viherrakenneselvitys-2021-2.pdf>>

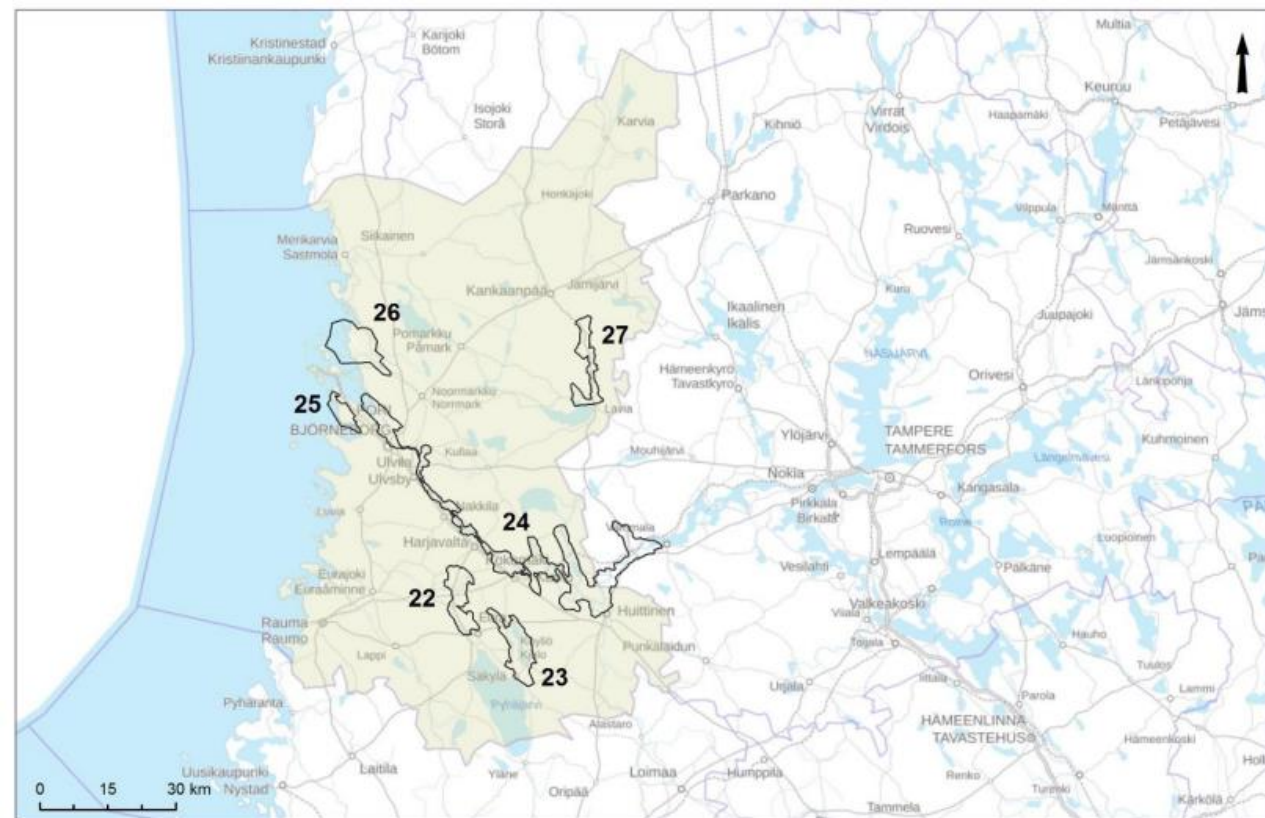
Kulttuurimaisema

Porissa **Kokemäenjoen kulttuurimaisema** muodostuu keskustan rannoista, maatalousvaltaisesta luotojen alueesta ja laajasta jokisuistoalueesta monimuotoisine kosteikko- ja rantabiotooppeineen. Kokemäenjoen suistossa sijaitseva Fleiviikin niitty on Etelä-Suomen laajin jokisuistoniitty.

Yyterinniemi muodostuu eri ikäisistä rannikon luontaisten prosessien synnyttämistä dyyneistä sekä linnustollisesti arvokkaista hiekka- ja liejurannoista. Yyterinniemen maisema on kerrostuma virkistyskulttuuria huvilakaudelta nykypäivään.

Ahlaisten kulttuurimaisema muodostuu lajistollisesti arvokkaista maankohoamisrannikon luontotyypeistä sekä merellisiin olosuhteisiin muokkautuneesta kulttuuriperinnöstä laajoina peltoineen. Pienipiirteisessä maisemamosaiikissa tiet mukailevat maastonmuotoja ja Kirkonkylä sijoittuu maisema-alueita halkovalle harjulle.

Kulttuurimaisemat tukevat ekologista verkostoa tarjoamalla monimuotoisia elinympäristöjä ja käytäviä eri lajeille. Kulttuurimaisemat lisäävät maiseman monimuotoisuutta ja kerroksellisuutta.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet: SYKE
Taustakartta: ESRI/MML, 06/2021

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

- 22. Euran ja Kiukaisten kulttuurimaisemat
- 23. Köyliönjärven kulttuurimaisema
- 24. Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemat
- 25. Yyterin maisemat
- 26. Ahlaisten kulttuurimaisema
- 27. Vihteljärven vesireitin ja Riihonlahden kulttuurimaisemat

Kuva 3. Satakunnan alueen valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, VAMA 2021, Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, saatavilla: <https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/VAMA%202021_3%20Satakunta.pdf>

Kansallinen kaupunkipuisto

Kantakaupungin ympäristössä Porin kansallinen kaupunkipuisto muodostaa siniviherrakenteelle keskeisen alueen. Kansalliseen kaupunkipuistoon kuuluvat Kokemäenjoen luodot, keskustan historialliset puistoakselit ja hautausmaat sekä noin 300 hehtaarin laajuinen Porin metsän alue. Kokonaisuus yhdistää kaupungin merkittävät viher-, virkistys- ja tapahtuma-alueet ja käsittää arvokkaita luontoalueita sekä kulttuurimaisemaa. Kansallinen kaupunkipuisto on monien porilaisten arjen virkistysmaisemaa sekä kaupungin vetovoimatekijä.

Kehittämistarpeet ja liittyminen siniviherverkostoon

Kansallisen kaupunkipuiston hoitoa ja käyttöä ohjaa hoito- ja käyttösuunnitelma vuodelta 2008. Hoito- ja käyttösuunnitelman päivitys on ajankohtaista.

- Luodoilla ja keskustassa keskeistä on viherrakenteen ja toimintojen turvaaminen sekä virkistyksen että ilmastonmuutokseen sopeutumisen näkökulmasta.
- Porin metsässä on säilytettävä lähimetsän kokemus ja arvokkaat kasvillisuuskohteet sekä tuettava vilkkaassa virkistyskäytössä olevan luonnon monimuotoisuutta.
- Porin metsästä on tarpeen kehittää yhteyksiä keskustasta lounaaseen laajempiin metsiin metsäsaarekkeiden kautta.
- Luodot liittyvät siniviherrakenteen avoimiin alueisiin, joilla keskeistä on avoimien luontotyyppien mosaiikin kehittäminen maatalouden ohella.
- Jokivarren ekologisen käytävän jatkumo on turvattava, ja sillä on kasvava merkitys sinivihreänä infrastruktuurina.

Kuva 4. Karttaote Porin kansallisen kaupunkipuiston tarinakartasta, Porin kaupunki, kaavoitusyksikkö, saatavilla: <<https://arcg.is/1C1arD0>>.

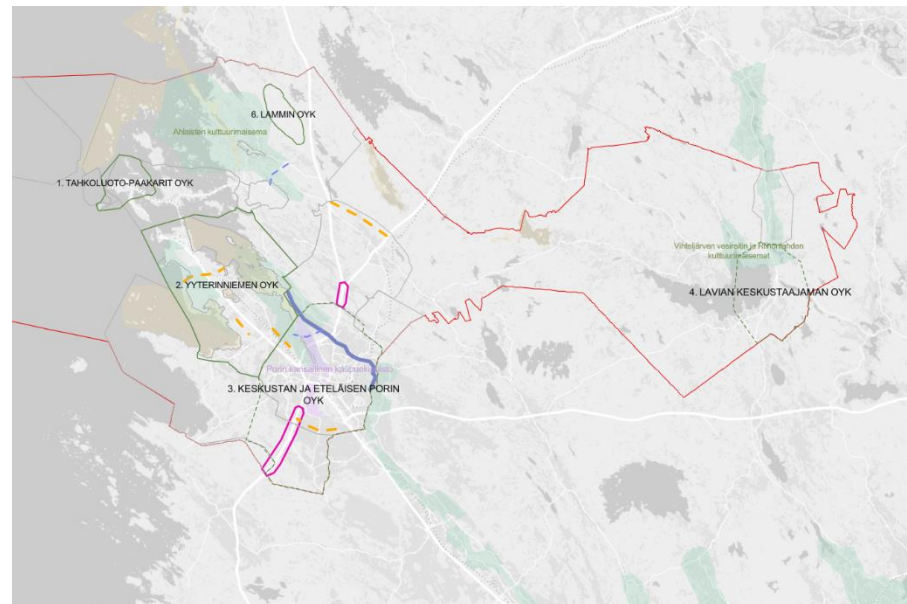
Lisätietoja hoito- ja käyttösuunnitelmasta, Porin kaupunki, kaupunkisuunnittelu 2008, saatavilla: <<https://cms.pori.fi/uploads/sites/2/2022/10/hks.pdf>>

Maankäytön muutokset

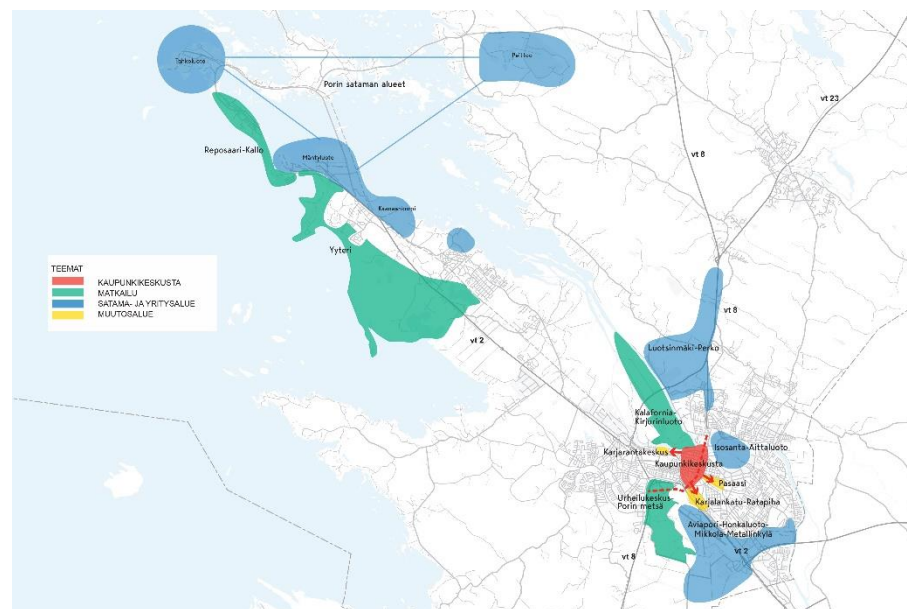
Siniviherverkoston rakennemalli tukee Porin maankäytön kehityskuvan ja rakennemallin laatimista sekä erityisesti Yyterinniemen ja keskustan yleiskaavoitusta. Vuonna 2025 Porin kaupungin alueella on voimassa 15 yleiskaavaa. Vireillä tai valmistelussa ovat selvityksen aikaan Yyterinniemen osayleiskaava, Tahkoluoto-Paakarit osayleiskaava, Ahlaisten Lammin tuulivoimapuiston osayleiskaava. Keskustan ja eteläisen Porin osayleiskaava 2040 ja Lavian keskustaajaman osayleiskaava ovat tulossa valmisteluun seuraavaksi (kuva 5).

Porin kaupunkikehityksen kärkikohteiden avulla edistetään yritysalueiden ja satamien, matkailun ja virkistykseen, kaupunkikeskustan sekä muutosalueiden kasvua ja kehitystä (kuva 6). Asuin- ja teollisuusalueiden tiivistäminen ja laajentaminen voi olennaisesti heikentää ja nakertaa viheralueita ja viherkäytäviä, ellei jatkosuunnittelu perustu siniviherrakenteen turvaamiseen ja kehittämiseen. Meri-Porissa kehittäminen edellyttää yhteensovittamista luontoarvojen kanssa.

Suuri osa Porin pinta-alasta on yleis- tai asemakaavoittamatonta, mutta siniviherrakenteeseen kohdistuu yksittäisiä hankkeita ja muutospaineita. Metsä- ja maataloutta ei katsota maankäytön muutoksiksi, mutta esimerkiksi metsien talouskäyttö ja ennallistaminen voivat merkittävästi vaikuttaa metsäisten alueiden ekologiseen laatuun sekä luontoympäristöjen pirstaloitumiseen tai yhtenäisyyteen. *Siniviherrakenteen selvitys ei tarjoa riittävän tarkkaa luontotietoa alueiden soveltuvuuden tulkitsemiseksi asemakaavoituksessa tai infrastruktuurin ja yksittäisten rakentamishankkeiden sijoittamisessa. Mahdollisten kohdealueiden luontoarvot tulee selvittää tarkemmin hankekohtaisesti.*

Kuva 5. Karttaote Porin kaavoitus- ja tarinakartasta, Porin kaupunki, kaavoitusyksikkö 2025, saatavilla: <<https://arcgis/aKnum>>.

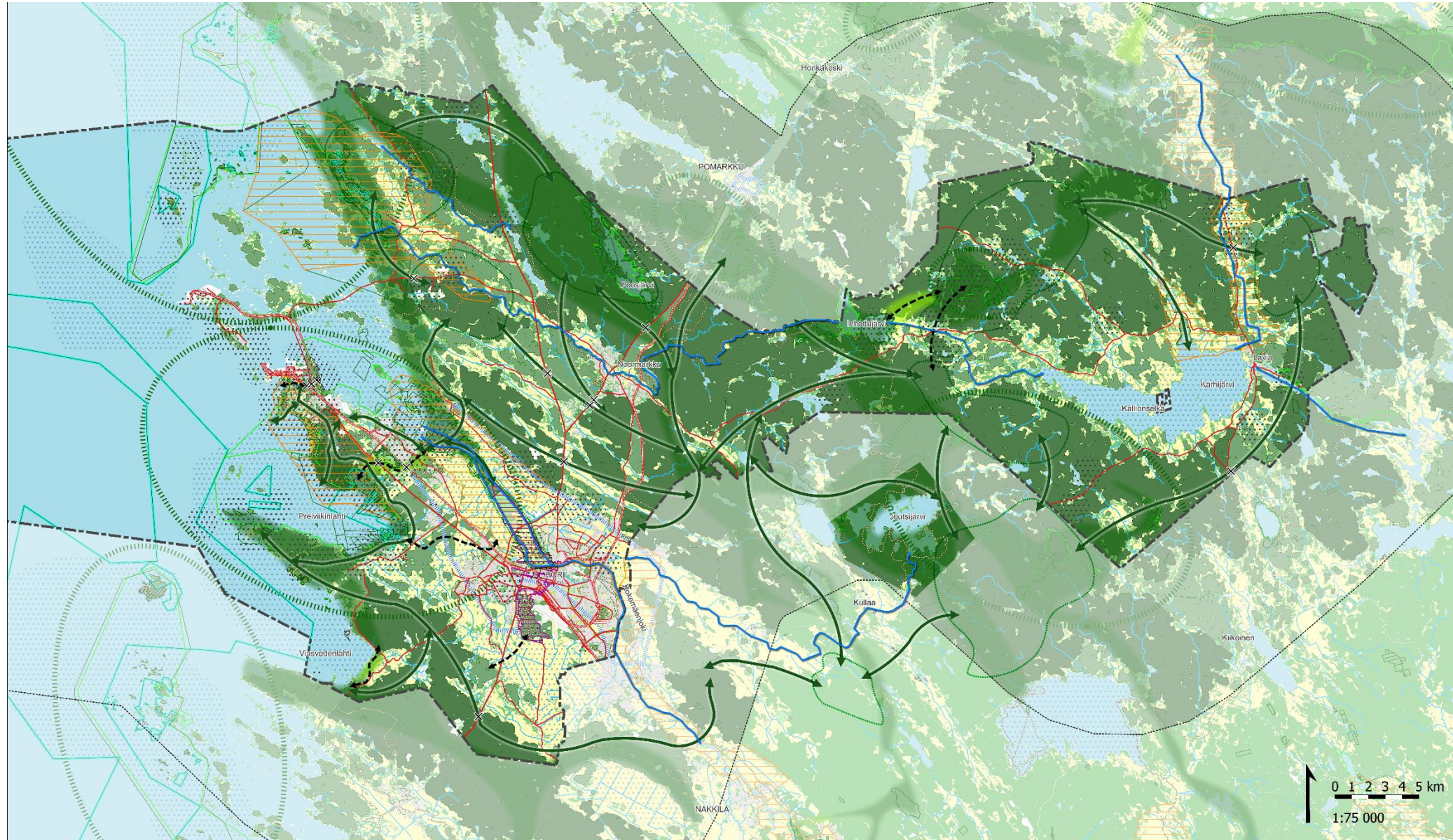

Kuva 6. Karttaote Porin kaupunkikehityksen kärkikohteista, Porin kaupunki, kaupunkikehitys- ja omistajaohjausyksikkö 2025, saatavilla: <<https://www.pori.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaupunkikehitys>>.

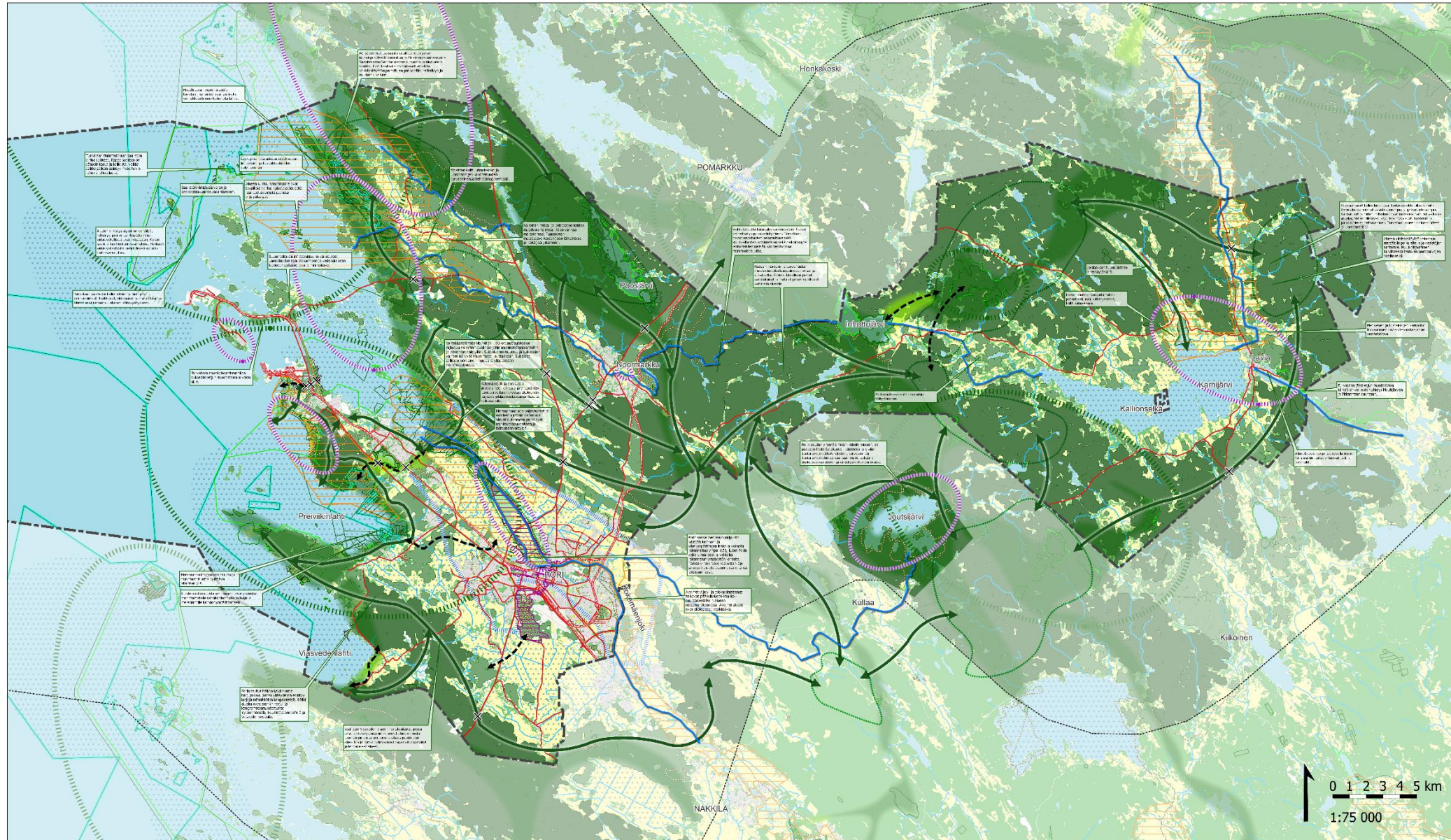
2. Siniviherverkosto koko Pori

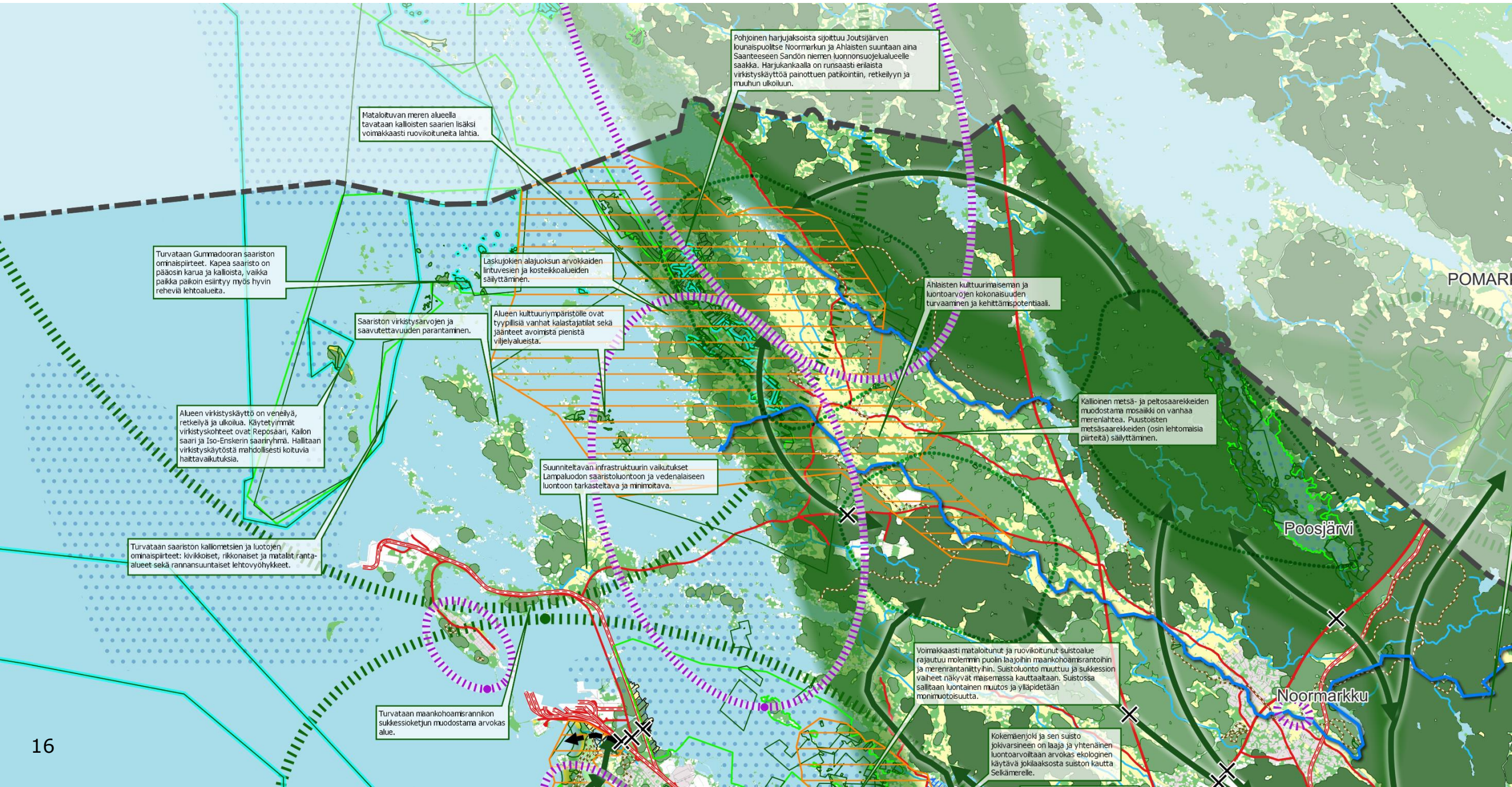
KARTTA 1. Siniviherrakenne koko Pori - nykytila

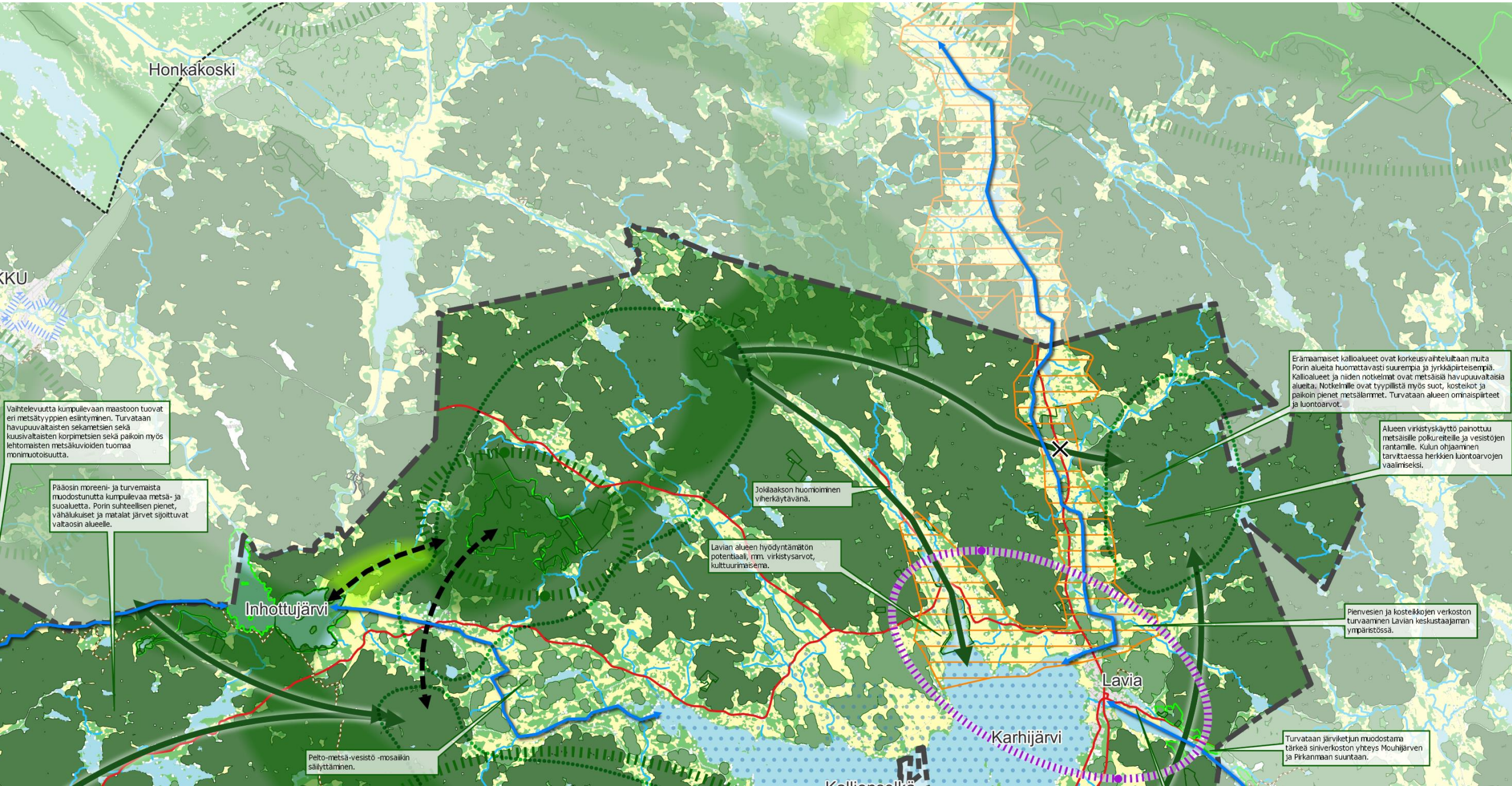
KARTTA 2. Siniviherrakenne koko Pori - kehittäminen

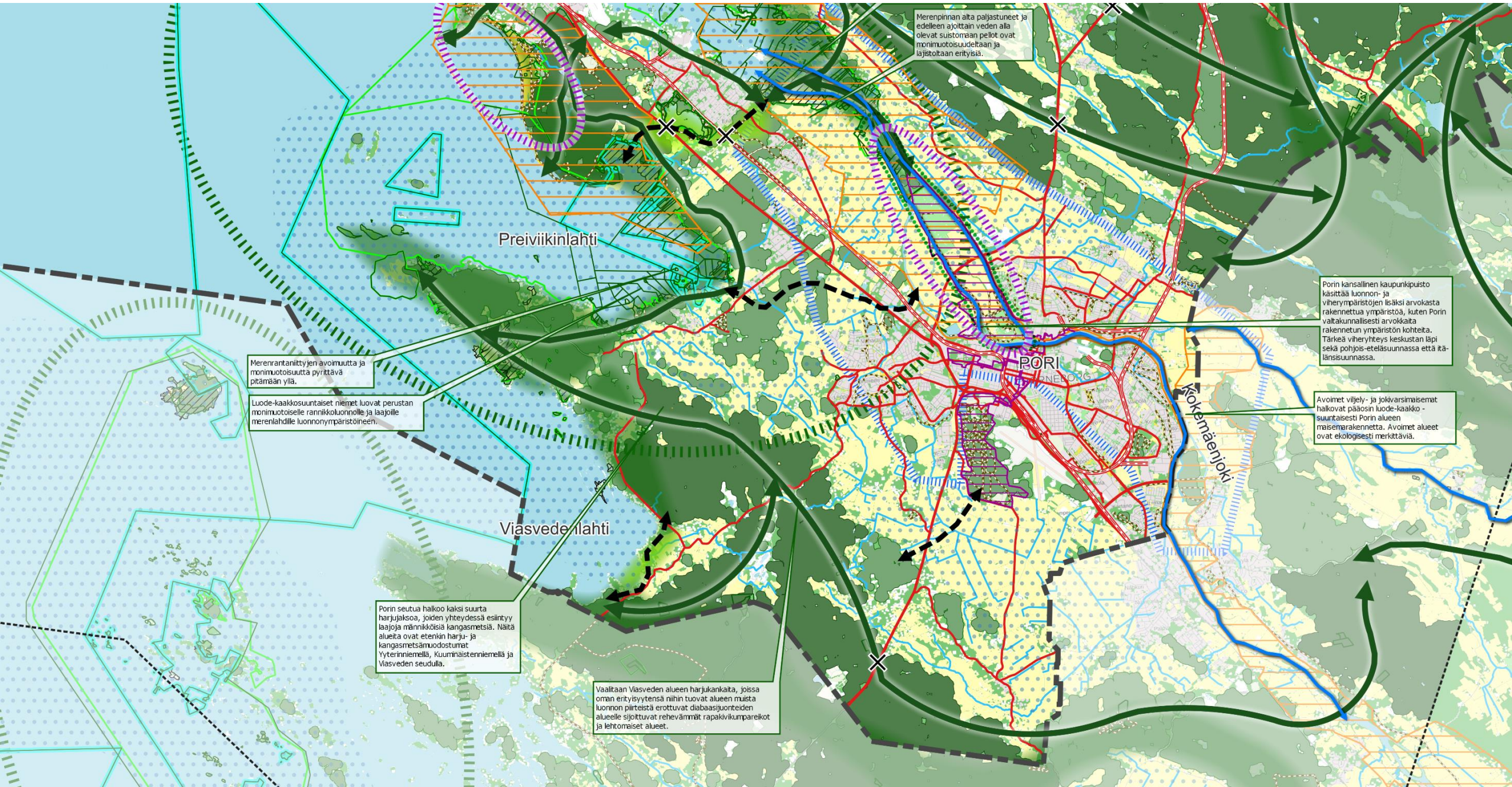
KARTTA 2. Siniviherrakenne koko Pori – kehittäminen (zoomaus 1/4)

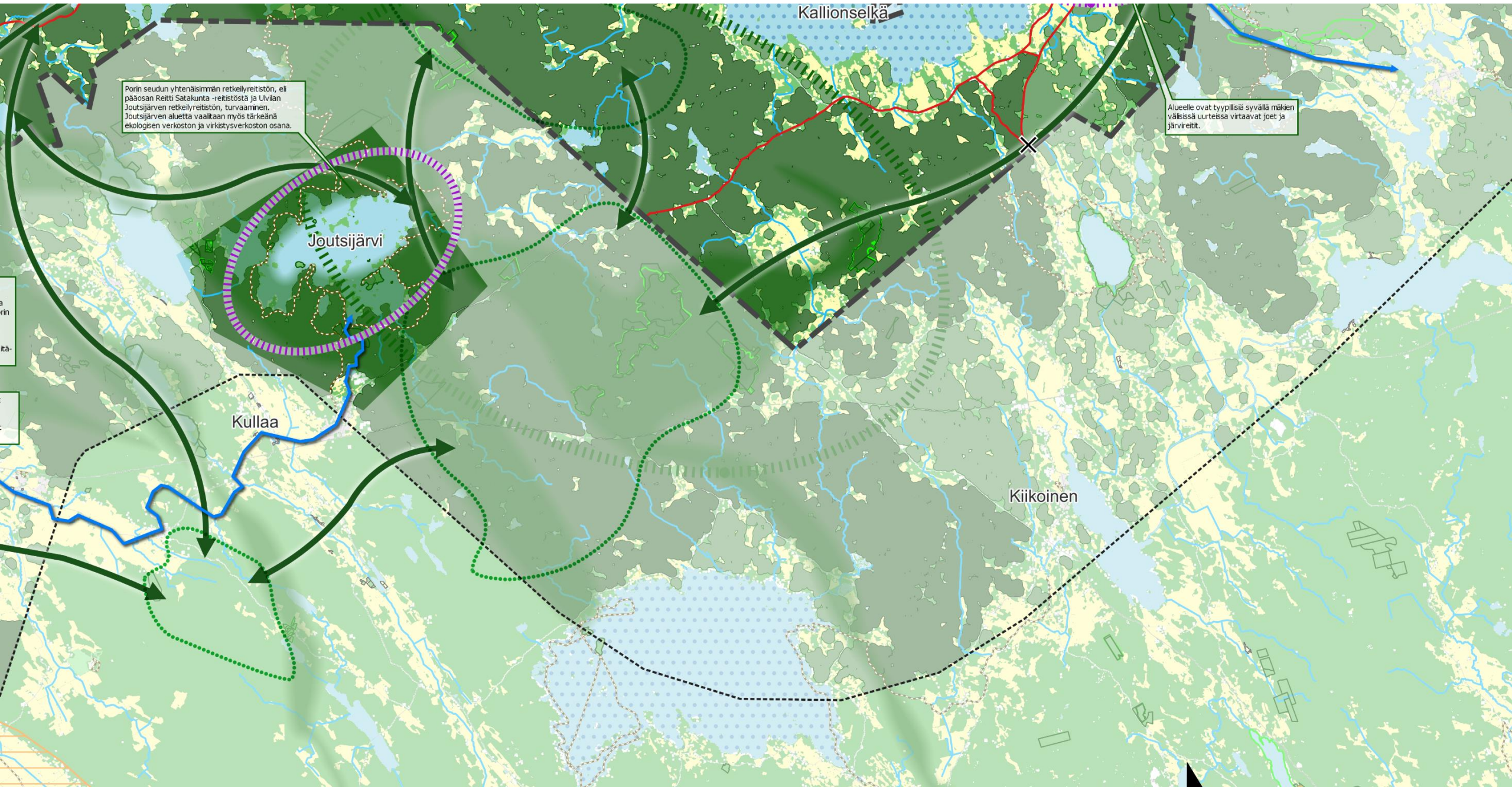
KARTTA 2. Siniviherrakenne koko Pori – kehittäminen (zoomaus 2/4)

KARTTA 2. Siniviherrakenne koko Pori – kehittäminen (zoomaus 3/4)

KARTTA 2. Siniviherrakenne koko Pori – kehittäminen (zoomaus 4/4)

Kallionseikä

Porin seudun yhtenäisimmän retkeilyreitistön, eli pääosan Reitti Satakunta -reitistöstä ja Ulvilan Joutsijärven retkeilyreitistön, turvaaminen. Joutsijärven aluetta vaalitaan myös tärkeänä ekologisen verkoston ja virkistysverkoston osana.

Joutsijärvi

Kullaa

Kiikoinen

Alueelle ovat tyypillisiä syvällä maan välisissä uurteissa virtaavat joet ja järveitt.

Keskeiset karttamerkinnot

Paikallinen monimuotoisuuspotentialiaali

Siniviherverkoston paikallinen ydinalue, jossa on eniten metsän monimuotoisuuspotentialiaali* ja osalla myös huomionarvoisen lajiston keskittymiä. Ydinalueet tulee säilyttää mahdollisimman yhtenäisinä ja laajoina, niiden luontoarvoja tulee vaalia, ja toimivat ekologiset yhteydet alueiden välillä on turvattava.

Paikallinen viherkäytävä

Pääasiassa monimuotoisten metsäalueiden* kautta kulkevia leveitä yhteyksiä siniviherrakenteen ydinalueiden välillä. Myös jokien varsia ja pelto-metsä-mosaiikkia on tunnistettu viherkäytäviksi. Yhteydet täydentävät maakunnallisia viherkäytäviä ja niiden tavoiteltu minimileveys on 300 m ja suositusleveys taajamarakenteen ulkopuolella 500-1000 m. Kapeikkokohtien ei tulisi olla leveyttään pidempiä.

*Zonation-aineiston lahoppupotentiaalin paras 30%

Ekologisen verkoston osat

- Satakunnan viherrakenneselvityksen ydinalueet (10)
- Satakunnan viherrakenneselvityksen viherkäytävät (10)
- Satakunnan viherrakenneselvityksen kehitettävät viherkäytävät (10)
- Paikallinen monimuotoisuuspotentialiaali (11)
- Paikallinen viherkäytävä
- Paikallinen yhteystarve
- Verkoston katkoskohta
- Vesistön varsi ekologisena käytävänä
- Kaupunkirakenteen viheryhteys

Ekologisen verkoston kehittäminen

- Säilyvä paikallinen viherkäytävä
- Kehitettävä paikallinen viherkäytävä
- Kaupunkirakenteen tai alueen sisäinen yhteystarve/kehitettävä yhteys
- Vesistön varsi ekologisena käytävänä
- Verkoston katkoskohta. Mahdolliset kehittämistoimenpiteet tarkasteltava tapauskohtaisesti maastossa.

Keskeiset karttamerkinnot

Kaupunkirakenteen viheryhteys

Rakennetussa ympäristössä keskeinen katupuuston ja viheralueiden muodostama yhteys**. Viheryhteys palvelee sekä ihmisten että pieneläinten liikkumista ja luonnon monimuotoisuuden tukemista kaupunkiympäristössä. Viheryhteyksien jatkuvuus sekä kytkeytyminen kaupunkirakennetta ympäröivään siniviherverkostoon tulee turvata ja ekologista laatua kehittää.

Vesistön varsi ekologisena käytävänä

Keskeisimmät virtavesijaksot, jotka voivat toimia sekä ekologisena käytävänä että osana virkistysyhteyksiä**, käsittäen sekä uoman että sen ympäristön avoimen tai puustoisien kasvillisuuden. Käytävän leveys vaihtelee, tavoitteena kasvipeitteinen suojavyöhyke.

Yhteystarve / kehitettävä viheryhteys

Viherverkostoa täydentämään kehitettävät yhteydet kaupunkirakenteen sisällä sekä siniviherverkoston ydinalueiden välillä**. Myös Satakunnan viherrakenneselvityksen kehitettävät viherkäytävät on esitetty yhteystarpeina.

Ekologisen verkoston osat

- Satakunnan viherrakenneselvityksen ydinalueet (10)
- Satakunnan viherrakenneselvityksen viherkäytävät (10)
- Satakunnan viherrakenneselvityksen kehitettävät viherkäytävät (10)
- Paikallinen monimuotoisuuspotentiaali (11)
- Paikallinen viherkäytävä
- Paikallinen yhteystarve
- Verkoston katkoskohta
- Vesistön varsi ekologisena käytävänä
- Kaupunkirakenteen viheryhteys

Ekologisen verkoston kehittäminen

- Säilyvä paikallinen viherkäytävä
- Kehitettävä paikallinen viherkäytävä
- Kaupunkirakenteen tai alueen sisäinen yhteystarve/kehitettävä yhteys
- Vesistön varsi ekologisena käytävänä
- Verkoston katkoskohta. Mahdolliset kehittämistoimenpiteet tarkasteltava tapauskohtaisesti maastossa.

*Zonation-aineiston lahopuupotentiaalin paras 30%

** Perustuen asiantuntija-arvioon ja kartta-aineistoihin

Keskeiset karttamerkinnot

Huomionarvoisten lajien keskittymät

Alueella on havaittu huomionarvoisia lajeja*. Havainnot keskittyvät alueille, joissa on tehty luontoselvityksiä, eli ne eivät kuvaa kattavasti koko alueen lajisto esiintymiä.

Luontomatkailun ydinalue ja kehittämispotentiaali

Luonto-, kulttuuri- ja maisema-arvoiltaan keskeiset siniviherrakenteen aluekokonaisuudet, jotka ovat merkittäviä sekä potentiaalisesti kehitettäviä luontomatkailun, retkeilyn ja virkistyskohteita. Virkistystoimintoja, -palveluita ja -reittejä tulee suunnitella ekologiset ja kulttuurimaisemalliset lähtökohdat huomioiden.

*Laji.fi huomionarvoiset lajihavainnot vuodesta 2010 eteenpäin: uhanalaiset, silmälläpidettävät, erityisesti suojeltavat, direktiivi 2 ja 4 sekä alueellisesti uhanalaiset lajit, pois lukien linnut. Koko alueen kartalla havaintojen sijainti 1 km tarkkuudella ja tarkennuskartoilla 100 m tarkkuudella. Pällekkäiset saman lajin havainnot on poistettu.

Luonto- ja/tai kulttuuriarvoalueet

- Porin kansallinen kaupunkipuisto (3)
- Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (3)
- Perinnebiotoopit (4)
- Huomionarvoisten lajien (pl. linnut) havainnot, tarkkuustaso 100-1000 m (5)
- Maakunnallisesti tärkeiden lintualueiden (MAALI) pesimäalueet (6)
- Luontomatkailun ydinalue ja kehittämispotentiaali

Huom. Lajistotietoa on kattavammin tiedossa alueilta, joissa on tehty luontoselvityksiä. Yhtenäisiltä metsäalueilta ei pääsääntöisesti ole merkintöjä. Arvometsäalueet on kartoitettu ainoastaan kaupungin omistamilta alueilta.

Luontoarvot: nykytila

Porin kaupunki sijaitsee Satakunnassa Selkämeren rannalla käsittäen laajoja maa- (1 156 km²) ja vesialueita (906 km²). Alue on luonnonolosuhteiltaan ja maisemarakenteeltaan monipuolinen ja vyöhykkeinen, ja sille ovat ominaisia myös erilaiset kulttuuriympäristöt.

Jokilaaksot, merenranta- ja suistoalueet, hiekkadyynit, harjukankaat, kalliometsät sekä kivikkoiset rannat luovat vaihtelevia luonto- ja maisemakokonaisuuksia. Alueen luonnonolosuhteita ja maisemaa ovat muokanneet voimakkaasti jääkauden aikaiset tapahtumat. Rannikkoalueiden maankohoaminen jatkuu edelleen.

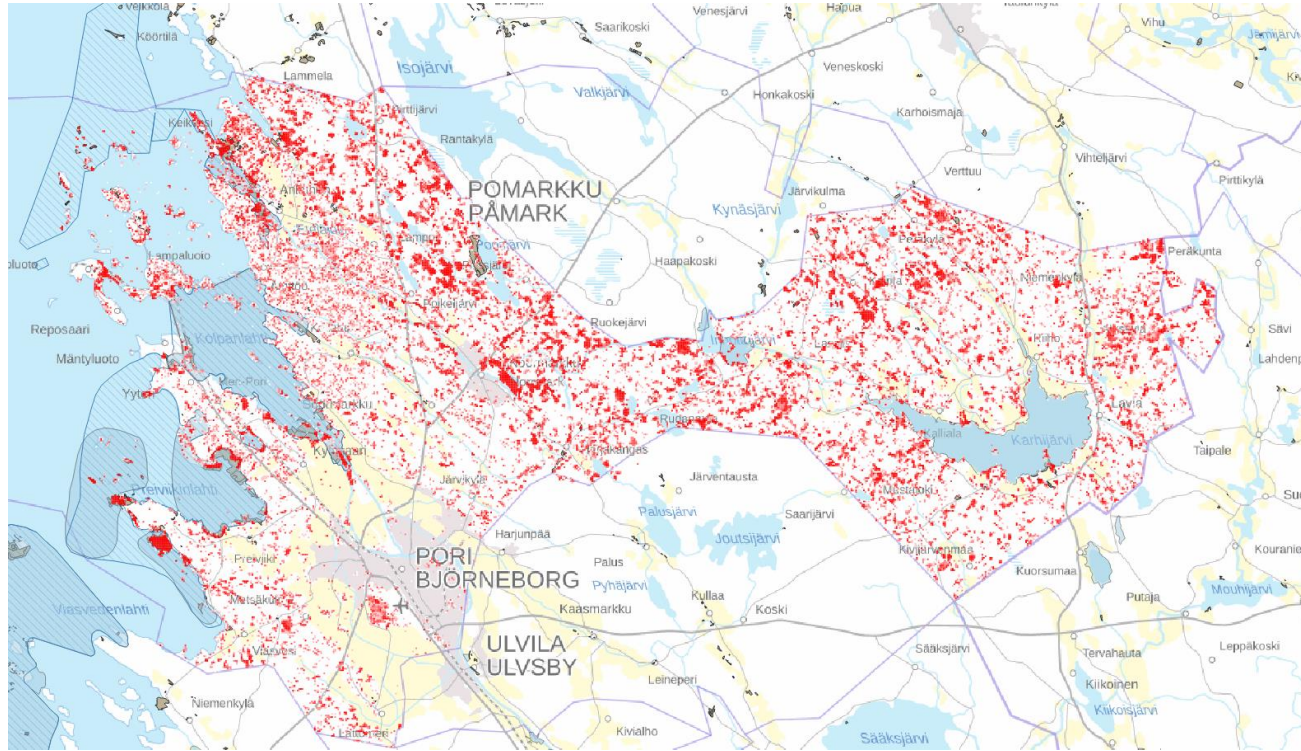
Porin alueen kallioperä on lohkoista ja vyöhykkeistä. Eteläosassa on pääasiassa hiekkakivialueita, kun taas pohjoisessa ja koillisessa korostuvat kumpareiset syväkivimaat ja moreenimuodostumat. Diabaasijuonteet ja kumpumoreenialueet tuovat vaihtelua luonnonolosuhteisiin ja maisemaan. Yyterinniemen laajat dyynialueet ja jokilaaksojen viljyvät savikot vaikuttavat niin kasvillisuuteen kuin alueen maankäyttöön ja sen sijoittumiseen.

Ilmastoltaan Pori sijaitsee eteläboreaalilla vyöhykkeellä, jossa merellisyys ja mantereisuus kohtaavat. Kasvillisuutta hallitsevat havumetsät, lehtoalueet sekä laajat nemoriset suot ja vesistöjen reuna-alueet.

Vesistöistä keskeisin on Kokemäenjoki ja sen suisto, joka hallitsee maisemaa ja luonnonympäristöjä erityisesti Porin keskustan ja eteläosien alueella. Suistomuodostuma on Pohjoismaiden laajin ja Suomen edustavin, mutta padot vaikuttavat joen ekosysteemiin. Alueella on suhteellisen vähän järviä, joista keskeisimpinä Lavian Karhijärvi sekä Porin ulkopuolelle sijoittuva Joutsijärvi, jonka ranta-alueet ja siihen rajoittuvat metsäalueet ovat valtaosin Porin kaupungin maanomistuksessa. Karhijärven länsipuolelle sijoittuvan Inhottujärven lisäksi Porin pohjoisosan Karvianjoen valuma-alueen metsäisellä ja soistuvalla alueella on monia pieniä humuspitoisia järviä, jotka laskevat Merikarvianjoen sekä Porin Eteläjoen ja Pohjanjoen sekä Lampinjoen kautta Selkämereen Ahlaisten lähetyvillä.

Porin asutus ja kulttuuriympäristöt sijoittuvat historiallisesti harju- ja jokilaaksoihin sekä rannikoille. Alueella on useita valtakunnallisesti arvokkaita rakennetun ja luonnonmaiseman kohteita. Ihmistoiminta näkyy niin viljely- ja teollisuusympäristöissä, satamissa kuin tuulivoimapuistoissa.

Luontoarvot: nykytila

Porin arvokkaimpia luontoalueita ovat Yterinniemen lisäksi Kuuminaistenniemi ja koko merenrannikko sekä pohjoisessa erityisesti Ahlaisten ympäristö. Natura 2000 -verkosto ja luonnonsuojelualueet kattavat arvokkaimpia luontoalueita kuten Preiviikinlahden, Kokemäenjoen suiston ja Gummandooran saariston. Lisäksi arvokkaita luontoalueita ovat Joutsijärven ympäristö ja Inhottujärven ympäristö sekä koillispuoli. Kantakaupungin alueella korostuvat jokisuisto ja luotojen alue sekä Porin metsä. Myös monet avoimet alueet ovat linnustollisesti tärkeitä.

Kaavoituskatsauksen mukaisissa maankäytön muutoshankkeissa tulee laatia alueen ominaispiirteet huomioivat luontoselvitykset.

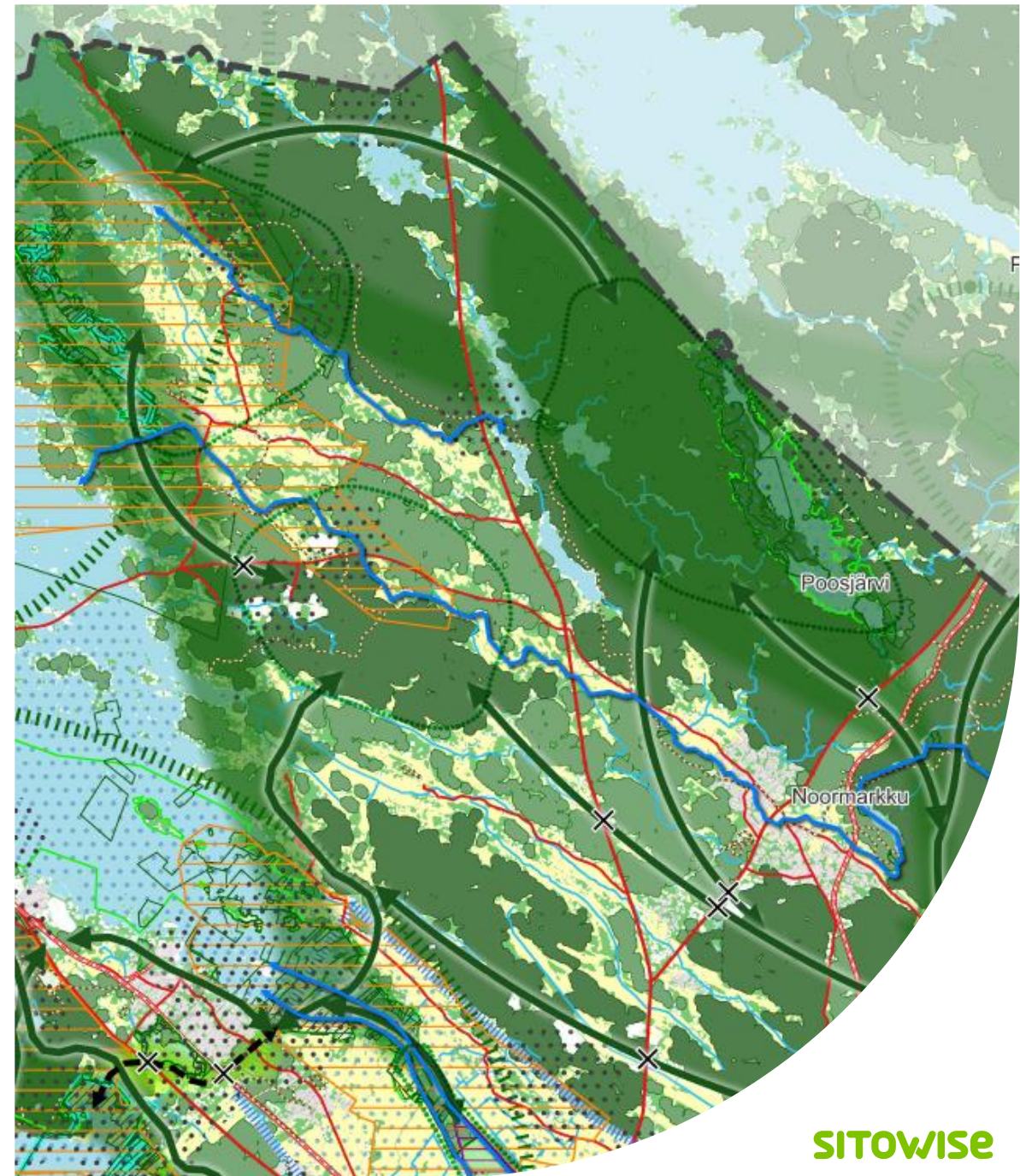
Maakunnallista viherrakenneselvitystä tarkentaen tässä työssä tunnistettiin paikalliset luonnon monimuotoisuuspotentiaalin keskittymät sekä paikalliset viherkäytävät. Niiden tunnistamisessa hyödynnettiin muun muassa Laji.fi- ja Zonation-aineistoja. Karttaotteella esitetty lahoppupotentiaali, paras 30 % Zonation-aineistosta, Suomen ympäristökeskus 2025.

Viherkäytävät: nykytila

Paikalliset viherkäytävät muodostavat maakunnallisia viherkäytäviä täydentävän verkoston luonnon ydinalueiden välillä. Yhteydet on muodostettu pääosin metsäalueiden kautta, mutta myös virtavesien varsia ja pelto-metsämosaiikkia on tunnistettu paikallisiksi viherkäytäviksi. Katkoskohtia on etenkin leveiden tie- ja raideyhteyksien kohdalla. Koko alueen mittakaavassa yhteystarpeita on erityisesti Inhottujärven länsipuolella sekä merenrannikolla.

Kantakaupungin läpi ei kulje varsinaisia ekologisia yhteyksiä, mutta kaupunkivihreällä on tärkeä rooli siniviherverkoston tukemisessa. Kansallinen kaupunkipuisto mahdollistaa olemassa olevan kapean siniviheryhteyden kehittämisen nykyisestä tasosta paremmaksi. Lisäksi Kokemäenjoki rantavyöhykkeineen toimii laaja-alaisena siniverkoston osana. Keskustan viheralueet ja ympäröivät pientaloalueiden viherympäristöille on tyypillistä pienialaisuus ja pirstaleisuus. Ne toimivat tukevana viherrakenteena ja askelkivinä paikallisten viherkäytävien ohella sekä keskustan liittymisessä ympäröivään laajempaan siniviherrakenteeseen.

Yyterinniemen alueella merenrannan viherkäytävän lisäksi keskeistä on poikittaisten paikallisten viheryhteyksien turvaaminen ja kehittäminen niemen läpi niin, että merenrannikon ekologiset jatkumot turvataan. Lisäksi päätien ja radan estevaikutuksia on tarpeen lieventää.

Virkistys: nykytila

Porin viher- ja virkistysalueverkosto muodostaa monipuolisen kokonaisuuden. Virkistysalueet ja -reitistöt ovat pääosin keskittyneet kantakaupungin ulkopuolisille alueille. Porin kaupungin alueella keskeisten taajamien yhteydessä on hyvin saavutettavat lähivirkistysalueet sekä paljon luonnon- ja kulttuurimaisemaa. Kantakaupungin etelälaidalla on laaja noin 300 hehtaarin suuruinen Porin metsän virkistysalue. Lisäksi keskustan lähistöllä, jokisuiston alkupäässä, Kirjurinluoto tarjoaa monipuoliset puisto- ja tapahtuma-alueet sekä runsaasti ulkoilureittejä.

Viheralueiden sijoittumista ja kokonaisuutta ohjataan yleis- ja asemakaavoituksella. Kantakaupungin osayleiskaavassa viherkehät ja viheryhteydet sijoittuvat asuinalueiden välisille alueille muodostaen selkeitä vihreitä vyöhykkeitä ja yhteyksiä etenkin kantakaupungin ulkopuolisilla alueilla. Viheralueet erottuvat kaavoitetuilla alueilla vaikkakin paikoin hyvin kapeina viheryhteyksinä myös Meri-Porin ja Noormarkun alueilla sekä jokivarsien historiallisissa ruukkimiljöissä.

Porissa viheralueiden jatkuvuutta ja laatua tukee vuonna 2002 perustettu, noin 10 neliökilometrin kokoinen kansallinen kaupunkipuisto, joka turvaa niin arvokkaita luontoalueita kuin kulttuuriympäristöjä.

Virkistyksen ja retkeilyn kannalta tärkeimmät luonnonalueet sekä rakennetut viheralueet ovat:

- Porin kansallinen kaupunkipuisto käsittäen luotojen alueen ja Porin metsän
- Yyterinniemi ja Reposaaari tunnettuina ranta- ja luontomatkailukohteina
- Ahlaisten kulttuurimaisema
- Ahlströmin ruukki ja Noormarkunjoki
- Joutsijärven ympäristö (Porin kaupungin maanomistus)
- Selkämeren kansallispuisto merellisenä kohteena

Kantakaupungin puistot ja vesistöjen varret toimivat monien porilaisten lähivirkistysalueina, Lavialla vastaavasti Karhijärven ympäristö sekä potentiaalisena kehittämissuuntana Lehmijoen jokilaakson maisema.

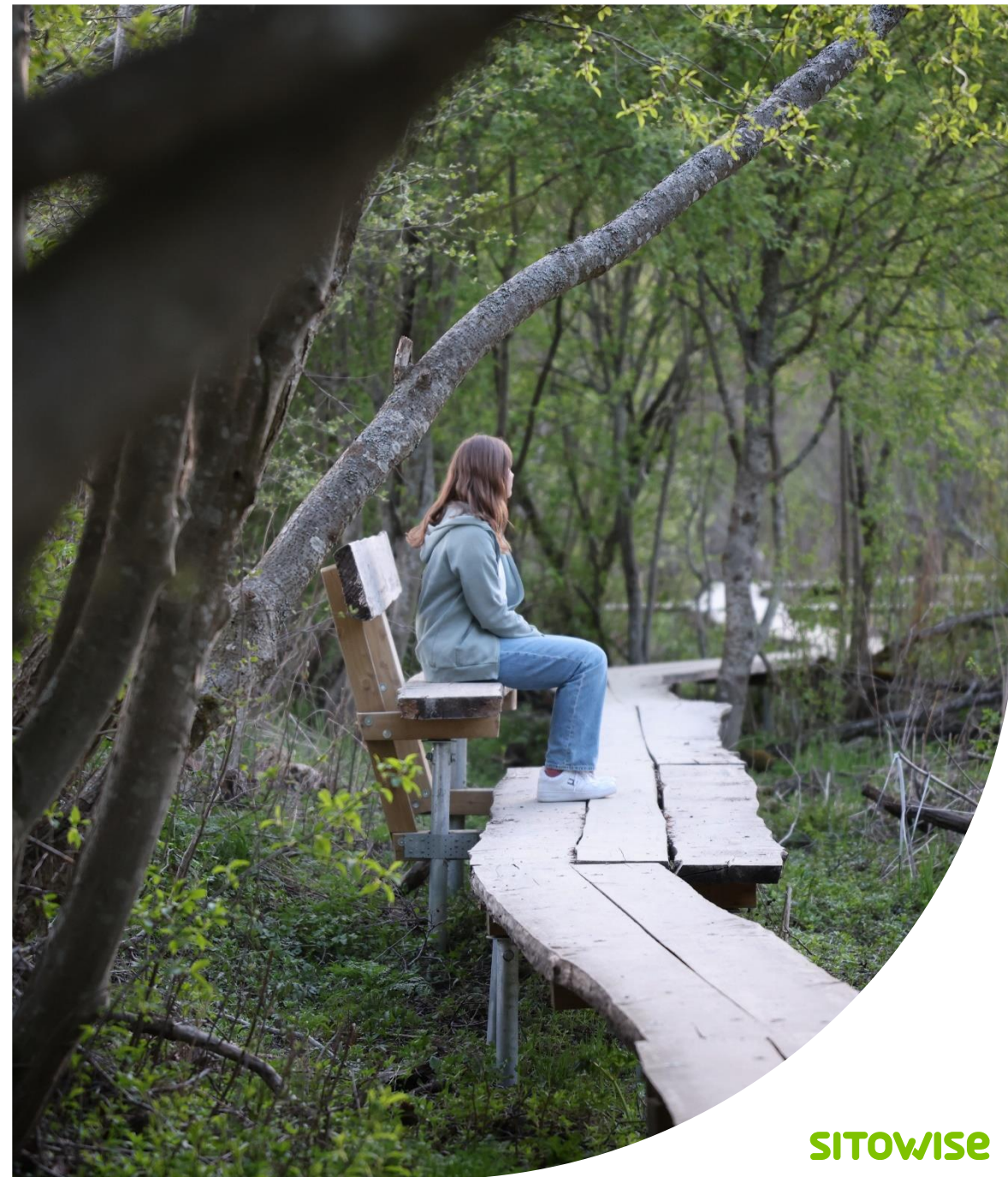
Virkistys: nykytila

Virkistysreitit:

Porin alueelta löytyy monipuolinen retkeily- ja ulkoilureittien verkosto. Meri-Porin Yyterinniemiellä kulkee lähes 30 kilometrin mittainen rantareitti. Reitti Satakunta yhdistää alueen laajempiin reitistöihin ylimaakunnallisiin, vaikka sen kunnossapito on paikoin puutteellista. Myös Ulvilassa sijaitseva Joutsijärven polkuverkosto täydentää alueen retkeilymahdollisuuksia.

Tässä työssä Yyterin alueella, kantakaupungissa ja jokivarrella kartoilla on esitetty avoimeen ja saatuun paikkatietoon perustuvat virkistysreitit. Virkistysreittien osalta ei tehty tarkempaa tarkastelua, mutta karttamerkinnot kaupunkirakenteen viheryhteyksistä ja sinisistä käytävistä osoittavat myös mahdollisuuksia virkistysreittien kehittämiseen ekologiset lähtökohdat huomioiden.

Matkailun ja retkeilyn keskeisimmät yhteystarpeet liittyvät asutuksesta etäämmällä olevien kohteiden saavutettavuuteen sekä esim. pyöräilyreittien maisemalliseen viihtyisyyteen, mihin kantakaupungin lähiympäristön viljelymaisema kyläsaarekkeineen tarjoaa hyviä lähtökohtia.

3. Aluekohtaiset siniviherverkoston tarkastelut

Aluekohtaiset siniviherverkoston tarkastelut

Seuraavilla sivuilla on esitetty kantakaupungin ja Yyterinniemen tarkennukset (kartta 3 ja kartta 4). Kartoilla esitetään kaupunkirakenteen sisäiset viheryhteydet ja yhteystarpeet, siniviherverkoston arvokkaat säilytettävät piirteet sekä kehittämiskohteet. Tarkastelua on tehty nykytilasta sekä suhteessa tiedossa oleviin maankäytön muutoksiin. Pääpaino on ekologisessa verkostossa, mutta myös virkistysverkoston kehittämistarpeita on esitetty.

Kantakaupunki

Kokemäenjoen varrelle rakentuneen Porin keskustan viherrakenne on pirstoutunut Porin kansallista kaupunkipuistoa lukuun ottamatta. Kokemäenjoen tulvienhallinnan järjestelmä luo reunaehtoja ja ominaispiirteitä siniverkoston kehittämiseen. Asuin- ja teollisuusalueiden tiivistäminen ja laajentaminen keskustan reunoilla voi olennaisesti heikentää ja nakertaa siniviherrakennetta. Jatkosuunnittelussa tulee ennakoida siniviherrakenteen turvaamisesta ja kehittämistä.

Kantakaupunki

Turvaa:

- Puistoakseli, katupuut ja korttelien sisäiset puistot sekä viheryhteydet
- Porin metsän virkistys- ja luontoarvot
- Luotojen alueen luontoarvot, virkistystoiminnot sekä kulttuurihistoria

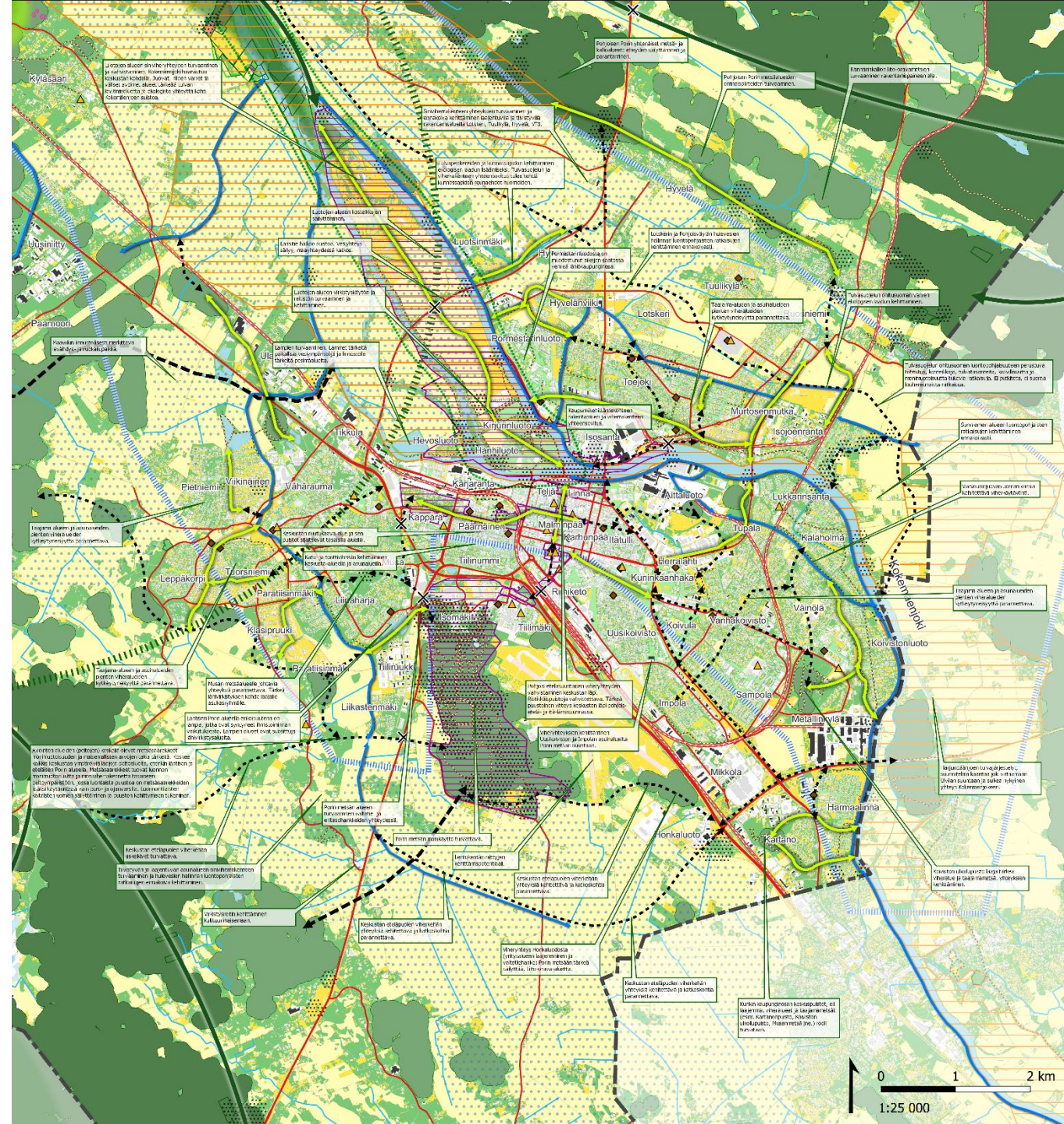
Kehitä:

- Viherrakenteen yhtenäisyys ja jatkumo laajemmille viheralueille
- Katupuiden ja katuvihreän määrä, laatu ja verkostollinen jatkumo
- Luotojen viheralueiden ekologinen laatu
- Uomien varret viherkäytävänä (luontainen kasvillisuus) sekä virkistysreittejä yhteensovittaen
- Lentoaseman avoimien alueiden ekologinen laatu, niittyverkoston osana
- Keskustan katuverkoston tulvareitit
- Luontopohjaiset hulevesien ja tulvariskien hallinnan ratkaisut
- Kantakaupunkia ympäröivä sinivihreä kehä (Vt11 – Lattomerenoja – Pohjois-Porin peltoaukeat ja metsät)

KARTTA 3. Kantakaupunki, nykytila ja kehittäminen

Tarkempi kartta ja selitykset, ks. karttaliite 3.
Kantakaupunki: nykytila ja kehittäminen, 1:25 000.

KARTTA 3. Siniviherrakenne kantakaupunki – nykytila ja kehittäminen (zoomaus 1/2)

Yyterinniemi

Yyterinniemellä on paljon arvokkaita merellisiä luontotyyppejä, huomionarvoista lajistoa ja maakunnallisen viherkäytävän lisäksi paikallisia viheryhteyksiä. Lisäksi alue on virkistyksen ja matkailun tärkeimpiä kohteita Porissa. Keskeisimpänä tarpeena on niemen poikittaissuuntaisen viherkäytävän tai käytävien varmistaminen sekä maankäytön yhteensovittaminen luontoarvojen kanssa.

Yyterinniemi

Turvaa:

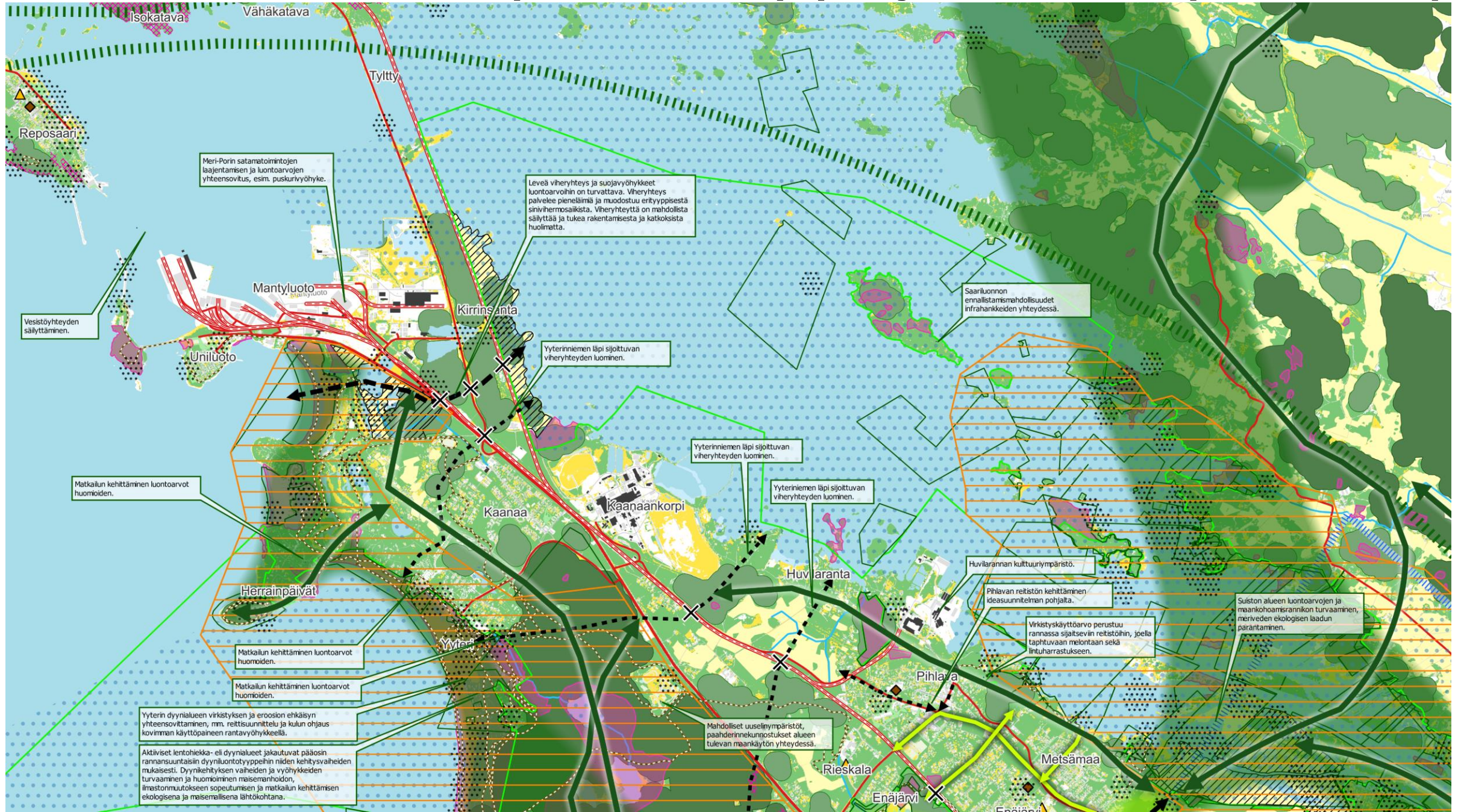
- Jokisuiston ja merenlahden luontotyyppiarvot; maankohoamisrannikon kasvillisuusvyöhykkeet, dyynisarjat, erityisen arvokkaat luontokohteet, perinnebiotoopit
- Luonnonmukainen rantavyöhyke ekosysteemipohjaisena puskurina meritulviin ja myrskyihin varautumisessa
- Maisemalliset arvot
- Huomionarvoinen lajisto ja elinympäristöt
- Yyterinniemen virkistysreitistöjen ylläpito ja kehittäminen

Kehitä:

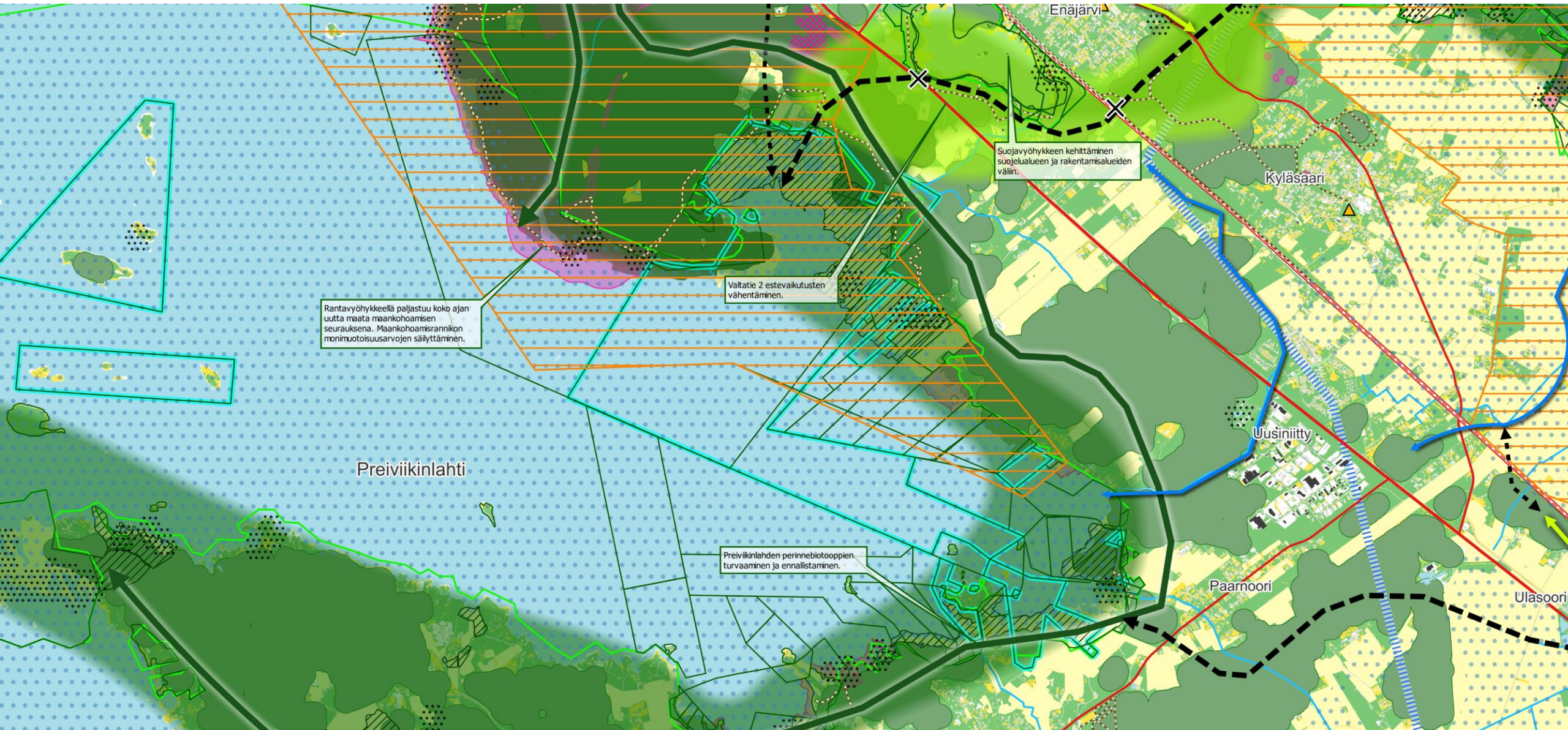
- Luontoarvojen huomioiminen ja yhteensovittaminen maankäytön hankkeissa teollisuustontit ja virkistysinfra mukaan lukien. Integroiminen osaksi rakennushankkeita. Useiden toimenpiteiden sarja/mosaiikit.
- Kirrinsannan viheryhteys ja suoja-/puskurivyöhyke luontoarvojen ja ihmistoiminnan välillä
- Poikittaiset viherkäytävät ekologisina yhteyksinä, katkoskohtien parantaminen ja estevaikutusten lieventäminen.
- Pihlavan virkistysreitistö ideasuunnitelman pohjalta

KARTTA 4. Siniviherrakenne Yyterinniemi – nykytila ja kehittäminen (zoomaus 1/2)

KARTTA 4. Siniviherrakenne Yyterinniemi – nykytila ja kehittäminen (zoomaus 2/2)

4. Siniviherverkoston kehittäminen

Siniviherverkoston yleiset kehittämisen periaatteet ja suositukset yleiskaavoitukseen

Siniviherverkoston rakennemalli antaa lähtökohdat viheralueiden ja -käytävien sekä vesistöjen huomioimiseen yleiskaavoituksessa. Kartoilla ja raportin eri osissa esitetään kohdennettuja suosituksia siniviherrakenteen turvaamiseen ja kehittämiseen eri alueilla. Siniviherverkoston eri osia ja toimintoja suositellaan huomioitavan seuraavasti:

Avoimet alueet ja niityt

Avoimet alueet ovat Porissa luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen merkittäviä sekä linnuston että kasvillisuuden ja hyönteisten osalta.

Merenrannan ja jokivarsien luontaisten avointen alueiden säilyttäminen (perinnebiotoopit, maankohoamisrannikko, jokien tulvaniityt) on keskeistä. Rakennetun ympäristön viheralueilla niittyjä lisäämällä ja kehittämällä voi kevyilläkin toimenpiteillä tukea kaupunkiluonnon monimuotoisuutta. Esimerkiksi lentokentän laajoilla alueilla on ekologista kehittämispotentiaalia osana avoimien alueiden verkostoa. Monimuotoisuuden kehittämispotentiaalia on myös peltojen reunavyöhykkeillä ja ojanvarsilla sekä tienpientareilla.

Avoimen maiseman ylläpito tukee myös kulttuuriympäristöjen maisemallista ja virkistyksestä arvoa. Vieraslajien torjunnan suunnittelu on tärkeä osa luontoarvojen vaalimista ja kehittämistä erityisesti avoimilla alueilla, tieverkoston pientareilla, uusien rakentamishankkeiden yhteydessä, (työmaa-alueet, joutomaat, pintamaiden ja maamassojen käsittely) sekä kaupunkiuomien varsilla (ks. Siniverkosto). Kaikkien kaavojen kaavamääräyksissä tulisi jatkossa kiinnittää huomiota vieraslajien poistoon ja vieraslajeja sisältävien maamassojen käsittelyyn.

Metsäiset alueet

Porin metsäiset alueet tulee säilyttää mahdollisimman laajoina ja yhtenäisinä, erityisesti korostaen luontoarvoiltaan merkittävimpiä kokonaisuuksia ja niille varattavaa puskurivyöhykettä ihmistoimintojen haittavaikutuksilta. Metsäsaarekkeet tulee huomioida osana kehitettäviä viherkäytäviä. Metsäalueiden turvaaminen ylläpitää myös hiilinielua (ks. Ilmastokestävyys, s. 34). Porin metsäohjelman 2025 mukaisesti tavoitteena on metsien monimuotoisuuden lisääminen, ilmastotavoitteiden toteuttaminen ja kestävän metsänhoidon edistäminen.

Siniviherverkoston yleiset kehittämisen periaatteet ja suositukset yleiskaavoitukseen

Siniverkosto ja tulvasuojelu (1/2)

Siniverkosto eli virtavedet, lammet sekä merenrannikko tulee huomioida ekologisena kokonaisuutena, joka käsittää myös kosteikot ja rantavyöhykkeet, kuten uomanvarsien avoimen ja puustoisien kasvillisuuden. Siniverkosto tukee elinympäristöjä ja eläinten liikkumista, toisaalta vesistöjä pitkin leviävät helposti myös haitalliset vieraslajit. Ihmisten virkistysreitit voivat sijoittua uomien varsille.

Vesistön luontoarvot ja herkkyys ihmisvaikutuksille on tunnistettava ennen maankäytön suunnittelua. Maankäytön suunnittelussa tulee huomioida vaikutukset vesistöihin ja tarkastella suojavyöhykkeitä rakentamisen ja vesistöjen välille.

Rakennetuilla alueilla on tärkeää tunnistaa siniverkoston laadullinen kuormitus ja mahdollisuudet vedenlaadun parantamiseen. Uomien putkittamista tulee välttää, ja putkitettujen osuuksien avaamista suositellaan sekä luonnon monimuotoisuuden että tulvariskien hallinnan näkökulmasta.

Porin siniverkoston erityispiirre on tulvasuojelun rakenteet kantakaupungin uomaverkostossa. Sekä meri- että vesistötulvariski ulottuu jokisuistosta kaupunkirakenteeseen. Kokemäenjoen suisto on merkittävä sekä tulvienhallinnalle että luonnon monimuotoisuudelle. Suomen edustavimman suistoalueen luontoarvot sekä laaja rakentamaton ympäristö tulee turvata jatkossakin myös Natura 2000 -alueen ulkopuolisen maankäytön vaikutuksia halliten. Pohjois-Porin jokien alajuoksun lintuvedet ja kosteikkoalueet on tärkeää säilyttää.

Siniviherverkoston yleiset kehittämisen periaatteet ja suositukset yleiskaavoitukseen

Siniverkosto ja tulvasuojelu (2/2)

Siniverkostossa ja tulvasuojelussa on paljon luontopohjaisten ratkaisujen kehittämistarpeita ja -potentiaalia. Niiden hyödyntäminen ja edistäminen on keskeistä erityisesti keskustan rakentamisalueilla, Kokemäenjoen varrella ja suistossa. Suoristettujen ojien luonnonmukaisuutta voidaan kehittää linjauksen ja profiilin kunnostuksella sekä kehittämällä luiskien, tulvavallien ja -tasanteiden luontaista eroosiosuojausta ja kasvillisuutta. Kortteleissa ja kaduilla tarvitaan tilavaroja esim. biosuodatukselle ja sadepuutarhoille. Avoimilla alavilla alueilla, kosteikkoympäristöissä ja viljelyalueilla on paljon lammikoitumistilaa, mutta rakennettujen alueiden laajentuessa ja tiivistyessä tulee kaupunkirakenteeseen varata tilaa hulevesien luontopohjaiselle hallinnalle.

Tulvasuojelun ja viherrakenteen yhteensovitus tulee tehdä kunnossapidon reunaehdot huomioiden. Hulevesitulvariskien osalta maankäytön suunnittelussa tulee erityisesti huomioida:

- Keskustan katuverkosto ja tulvareitit
- Hulevesien luontainen hallinta paikallisesti korttelirakenteessa tiivistyvillä ja laajentuvilla alueilla: Lotskeri-Pohjoisväylä, Pappilanahteen ja Lattomerenojan väli, Sunniemen asemakaava-alue

- Luotojen viher- ja kosteikkoalueet kokonaisuudessaan
- Laviaa ympäröivän kosteikko- ja pienvesistön verkoston säilyttäminen

Ilmastokestävyys

Ilmastokestävyuden näkökulmasta Porin siniviherrakenteen rooli on merkittävä tulvariskien hallinnassa, kaupungin viilentämisessä sekä hiilensidonnassa. Yyterinniemen ja kantakaupungin kartoilla on tunnistettu yleiskaavatasoisesti alueita, joissa siniviherrakenteen rooli hulevesien hallinnassa on erityisen tärkeä tai joissa hulevesien hallintaan tulee ekologisista syistä kiinnittää erityisesti huomiota. Tiiviissä kaupunkirakenteessa katuvihreän kehittäminen ja puiden lisääminen on tarpeen lämpösaarekeilmiön hillitsemiseksi. Maankäytön suunnittelussa tarvitaan riittäviä tilavaroja luontopohjaisille ratkaisuille sekä yhtenäisiä puustoisia alueita. Uusilla ja tiivistyvillä rakentamisalueilla olevan maaperän ja kasvillisuusalueiden säilyttämisellä on suuri merkitys sekä hiilensidonnassa että pienilmaston ja ilmatoriskien hallinnan näkökulmasta.

Siniviherverkoston yleiset kehittämisen periaatteet ja suositukset yleiskaavoitukseen

Virkistys ja luontomatkailu

Koko alueen tarkastelussa tunnistettuja luontomatkailun nykyisiä ydinalueita ja kehittämispotentiaalin alueita (karttamerkintä selitetty edellä) voidaan kehittää kunkin alueen siniviherrakenteen ominaispiirteisiin tukeutuen ja ekologiset arvot turvaten - esimerkiksi huomioiden liikkumistavat, kulun ja kulutuksen ohjaaminen sekä toimintojen ja huoltoinfran sijoittelulla ympäristövaikutukset minimoiden.

Kantakaupungissa puistojen ja viheralueiden kehitystarpeet ja mahdollisuudet liittyvät luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen sekä riittävien viheralueiden turvaamiseen asukkaille. Yterinniellä keskeistä on virkistykseen ohjaaminen herkkiä luontoarvoja vaalien ja toisaalta ainutlaatuisten luontokokemusten mahdollistaminen. Tarkempia huomioita on esitetty kummankin alueen kartalla ja esittelyssä.

Virkistysyhteyksien suunnittelussa erityisesti kantakaupungin ympäristössä voidaan tukeutua nykyiseen katuvihreään ja virtavesiin. Yhteystarpeita tulee ratkaista asemakaavoituksen yhteydessä. Tavoitteena on riittävät tilavaraukset niin, että virkistysyhteydet toimivat myös kaupunkirakenteen viheryhteyksinä. Rakennetussa ympäristössä viher- ja virkistysverkostoa voidaan täydentää katuvihreää kehittämällä.

Yhteyksien huomioiminen

Maankäytön ja liikenneverkoston sekä luonnonhoidon ja viheralueiden suunnittelussa suositellaan huomioitavan turvattavina sekä vahvistettavina selvityksessä tunnistetut viherkäytävät, yhteystarpeet ja katkoskohdat. Yhteyksille annettuja suositusleveyyksiä tulee noudattaa, ja kapeat kohdat eivät saa olla leveyttään pidempiä. Erityisen tärkeää on tunnistaa ennakoita mahdolliset heikentyvät tai katkeavat yhteydet ja suunnitella sekä toteuttaa ennakoivasti korvaavia yhteyksiä. Verkostomaisten infrahankkeiden yhteydessä voidaan myös tukea uusien virkistysreittien ja kulkuyhteyksien luomista.

Siniviherverkoston yleiset kehittämisen periaatteet ja suositukset yleiskaavoitukseen

Rakentamisalueet

Siniviherverkoston rakennemalli ei esitä kaikkia alueiden sisäisiä luontoarvoja, viheralueita ja yhteyksiä. Kartoilla esitetyn lisäksi (osa)yleiskaavoissa rakentamiselle esitettävien alueiden kaavamääräyksissä ja/tai kaavaselostuksessa (ml. teollisuus-, työpaikka- ja kaupallisten toimintojen alueet) on tärkeä ohjata:

- mahdollisia suojavyöhykevarauksia herkkiin luontoarvoihin ja vesistöihin, kaupunkivihreän turvaamista ja kehittämistä
- alueiden sisäisten viheryhteyksien yhtenäisyyttä sekä liittymistä ympäröivään viherrakenteeseen
- luontopohjaista hulevesien ja tulvien hallintaa (ks. Edellä siniverkosto ja tulvasuojelu).

Rakentamisen suunnittelussa avoimen ja metsäisen alueen rajalle tulee tarkastella ekologisesti ja maisemallisesti laadukkaan reunavyöhykkeen kehittämistä sekä alueen ominaispiirteiden vahvistamista esim. pienipiirteisen pelto-metsämosaiikin turvaaminen tai polveilevan reunalinjan suunnittelu.

- Uusien verkostomaisten hankkeiden, kuten väylä-, rata-, voimajohto ja muiden putkimaisten hankkeiden yhteydessä tulee tarkastella ja tukea siniviherverkoston säilymistä ja toimivuutta.

Säätely ja työkalut

EU:n ennallistamisasetuksen kaupunkiartiklan tavoitteina on kaupunkivihreän ja latvuspeiton turvaaminen ja lisääminen. Tavoitetasot määritellään Suomen ennallistamissuunnitelmassa (laadinnassa 2025-2026), ja Pori kuuluu todennäköisesti artiklan soveltamisen piiriin. SYKE:n arvion (2025) mukaan alustavasti tarkasteltavat tavoitetasot (kaupunkivihreä 45 % ja latvuspeittävyys 10 %) ylittyvät Porissa niukimmin Suomessa, joten kaupunkivihreän ja latvuspeiton turvaamiseen ja lisäämiseen on tärkeä kiinnittää huomiota kaavoituksessa.

Nykyisillä ja kehitettävillä viherkäytävillä suositellaan jatkossa asemakaavoituksessa (ja mahdollisesti yleisten alueiden suunnittelussa sekä korttelien viitesuunnittelussa) käyttämään kehitteillä olevaa viherkerrointa. Samoin viherkertoimen kehittämistyössä huomioidaan jatkossa siniviherverkoston rakennemallissa tunnistetut viherkäytävät ja keskeiset viheralueet. Näin voidaan esimerkiksi ohjata viherkertoimen tavoitetason asettamista aluekohtaisesti.

Jatkosuositukset

- Latvuspeittävyystarkastelu ja kantakaupungin viheryhteyksien kehittämisen suunnitelma
- Lavian keskustaajaman osayleiskaava-alueen siniviherrakenteen tarkempi tarkastelu
- Maastotarkastelut viheryhteyksien katkoskohtien parantamismahdollisuuksista ja tunnistettujen viheryhteystarpeiden suunnittelu (esim. Porin metsän kytkeytyminen, VT11, Yyterinniemi)
- Siniverkoston nykytila ja kehittäminen –selvitys
- Tulvariskien hallinnan kokonaistarkastelu ml. luontopohjaiset ja monikäyttöiset ratkaisut
- Kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelman päivitys
- Yyterinniemen luontoarvojen yhteensovittaminen maankäytön hankkeiden kanssa
- Luontomatkailupotentiaaliaalueiden selvitys ja yleissuunnitelma

Liitteet

Liite 1: Aineistot ja menetelmät

Siniviherrakenne on kuvattu paikkatietoaineistojen avulla:

- Viherrakenne on kuvattu pääasiassa Corine Land Cover 2018 -aineiston avulla. Tarkemmissa kuvauksissa kantakaupungin ja Yyterin alueella on hyödynnetty SYKE:n maan- ja kasvipeiteaineistoa.
- Sinirakennetta on kuvattu järvien ja virtavesien tiedoilla.
- **Luonnonympäristöjä on täydennetty** tärkeiden alueiden kuten Natura 2000- ja luonnonsuojelualueiden sekä monimuotoisia metsäalueita kuvaavan Zonation-aineiston tiedoilla ja rajauksilla.
- Luonnon **monimuotoisuuskeskittymien ja potentiaalisten luontoarvoalueiden määrittämisessä sekä niiden välisten yhteyksien tunnistamisessa on hyödynnetty** Zonation-aineiston 30 % arvokkaimpia alueita, tunnistettuja arvokkaita luontotyyppejä (esim. rannat, Yyteri, Porin metsä, luotojen alue jne.) sekä Laji.fi -havaintotietoja.
- Verkoston analyysissä on muodostettu laajat yhtenäiset metsäiset alueet (yli 1000 ha) ja yhtenäiset metsäiset alueet (yli 5 ha). Metsäisten alueiden lisäksi verkoston merkittäviä osia ovat avoimet niitty-, suo- ja peltoalueet sekä vesistöt, tarkemmilla kartoilla myös rakennetut viheralueet ja katupuusto.
- Verkoston osien pohjalta on määritelty **tärkeimmät yhteydet** keskeisten luontoalueiden välillä sekä mahdolliset katkokset, yhteystarpeet ja kehitettävät yhteydet.

Liite 1: Aineistot ja menetelmät

Hyödynnetyt paikkatietoaineistot:

- Hallinnolliset aluejaot, MML 2025
- Maastotietokanta, MML 2025
- Kansallinen kaupunkipuisto, Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, Luonnonsuojelualueet, Natura2000-alueet, Corine Land Cover 2018, Maatalousmaa, Vesistöt, Tulvariskialueet, Maanpeite 2 m 2022, Monimuotoisuudelle tärkeät metsäalueet 2018 (Zonation), Suomen ympäristökeskus 2025
- Koulut, Päiväkodit, Luontoselvitykset, Viheralueiden hoitoluokat, Katupuut, Virkistysreitit, Arvometsäalueet 2022, Porin kaupunki 2025
- Virkistysreitit, Kansallispuistot, Jyväskylän yliopisto Lipas-tietokanta 2025
- Huomionarvoiset lajit, Laji.fi 2025
- Maakunnallisesti tärkeät lintualueet, BirdLife Suomi 2025
- Satakunnan viherrakenneselvitys, Satakuntaliitto 2021
- Perinnebiotoopit, Metsähallitus 2024
- Yleiskaavayhdistelmä, Porin kaupunki 2025

Lähtötietoina on käytetty maaliskuussa 2025 saatavilla olleita aineistoja.

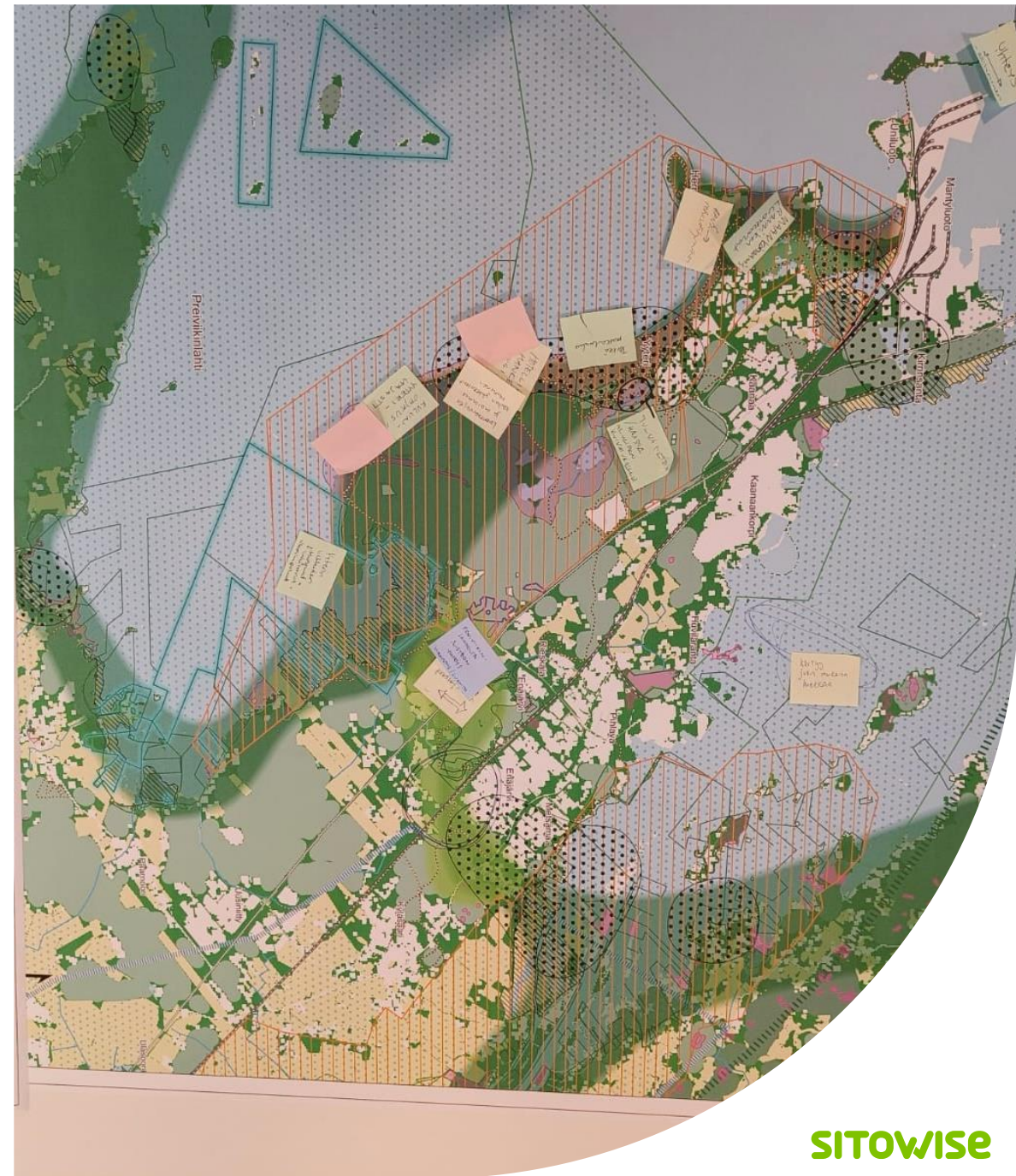
Toimitettavien paikkatietoaineistojen sisältö on kuvattu liitteessä 3.

Liite 2: Työpajan tulokset

- Työpaja pidettiin Porissa 25.3.2025 klo 12-14
- Kooste työpajasta seuraavilla dioilla

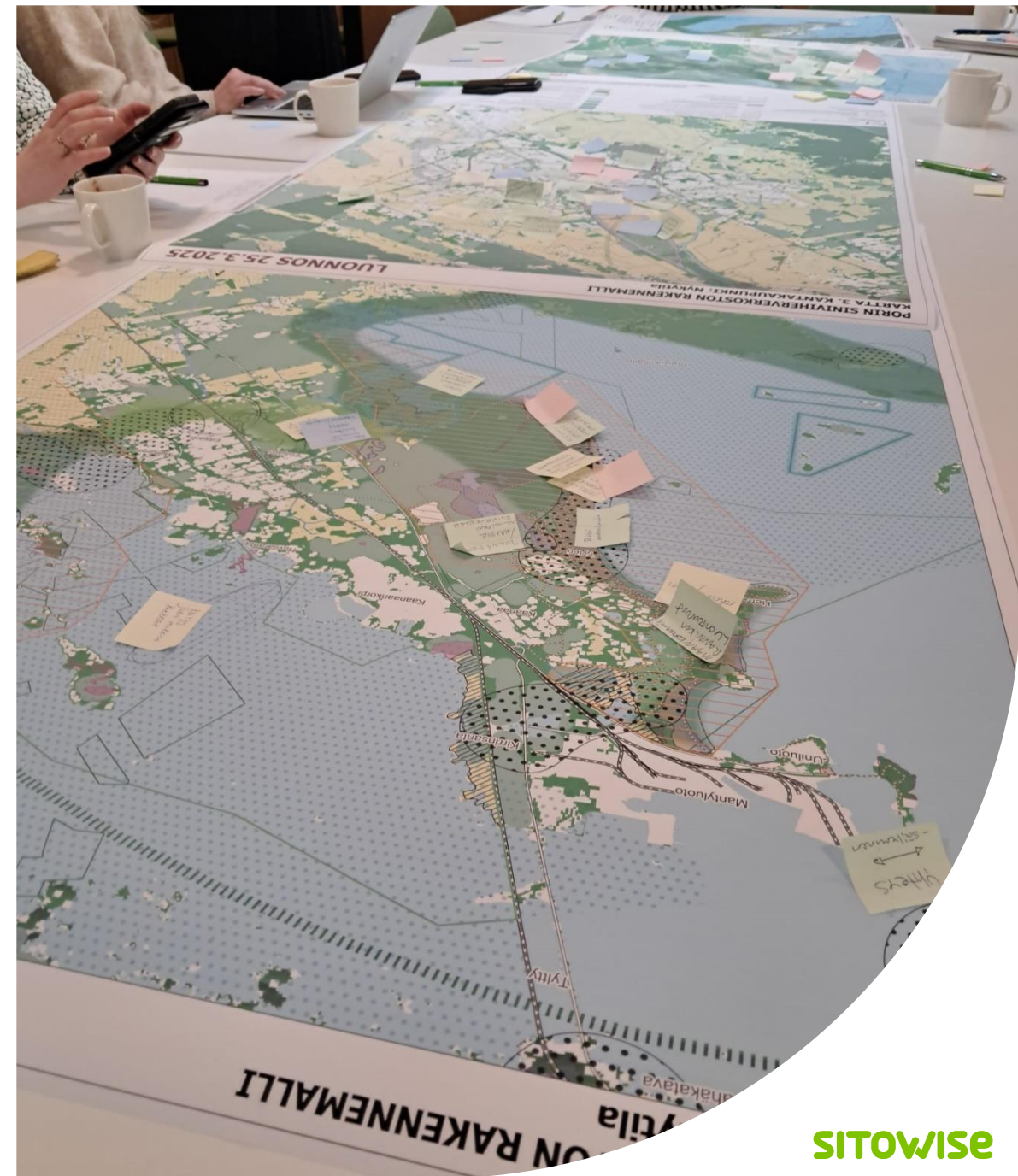
Tärkeimmät huomiot

- Yyterinniemen läpi sijoittuvan viheryhteyden luominen, kolme eri kohtaa, katso kartalta. 1. Kyläsaaren kohta 2. Huvilarannan kohta 3. Levonkurkun kohta
- Kokemäenjoen suisto kokonaisuudessaan haaste (tulvasuojelu, Natura), mutta myös mahdollisuus
- Lampaluoto pullonkaulana Ahlaisten suunnasta Meri-Poriin: vetyvoimalasuunnitelma Meri-Porissa, kaasuputki, vetyputki (Gasgrid), lisäksi siltaratkaisut hidastavat vedenvirtausta
- Putkilinjaukset ja virkistysten yhdistäminen, mahdollisuus saada valtiolta investointitukea
- Verkostomaiset ja linjamaiset rakenteet: voimajohdot, putkistot ja muut infrastruktuuriverkostot
- Maantieteellinen suuntautuneisuus: kaakko-luode

Kaupunkirakenne ja viheralueet

- Pori on jakautunut osiin VT2:n, Kasitien ja Joen takia sekä erityisesti etelä-pohjoinen yhteys on tunnistettu haasteelliseksi
- Keskustan viheralueet pitäisi tunnistaa ja yhdistää osaksi verkostoa. Näihin panostusta.
- Viheralueiden merkitys ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tulisi huomioida paremmin.
- Joessa on paljon patoja, ne vaikuttavat maisemaan ja alueen ekosysteemiin. (Kartalle tulvasuojelupalaverista ainakin luonnonmukaiset virtavedet, ehkä keskustan kartalle suurimmat tulvavallit, mutta ei ole paikkatietoa)
- Jokivarressa monin paikoin vieraslajeja, haasteellista poistaa ja estää leviämistä. On yksi uusi kaava, jossa kaavamääräyksenä poistaminen.

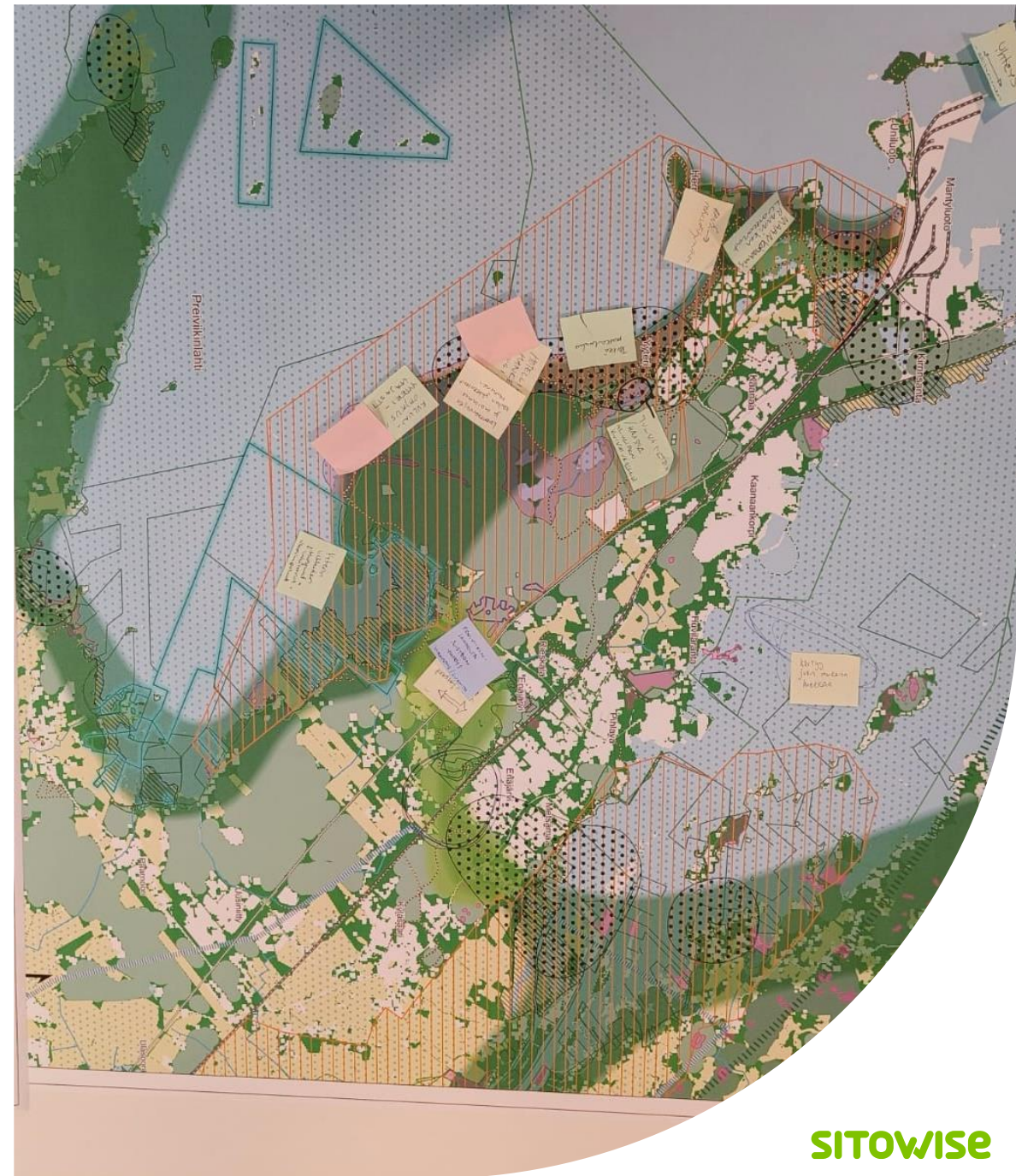
Liikkuminen ja reitit virkistyskohteisiin

- Joukkoliikennettä tulee kehittää (Yteriin kulkee hyvin, mutta muihin luontokohteisiin ei).
- Parkkipaikkoja on liian vähän, ja autot levittyvät hallitsemattomasti yksityismaille (esim. Eläinjärvi, Kallo, Joutsijärvi, Yterin lietteet, Uniluoto, Herrainpäivän kärki).
- Joki toimii esteenä viheralueiden välillä, mutta sillä on myös suuri virkistysarvo. Huom. Suositettu melontareitti luodoilla.
- Pyöräilyreittejä ja virkistysväyliä tulisi kehittää paremmin. -> ehkä päävirkistysreitteihin tarvemerkintöjä
- Joutsijärven alueen reitistöjä joudutaan karsimaan kunnossapidon rahoituksen vuoksi. Joutsijärvellä myös laajoja hakkuita.

Liikkuminen ja reitit

- Yyterin dyynialueella reittejä pitäisi tuottaa paremmin.
 - Tällä voisi varmistaa, ettei dyynialue kulu liikaa.
- Yyteri on tärkeä virkistyskohde, mutta eroosio on suuri haaste.
- Nykyiset opasteet ovat hyviä, mutta viestintää voisi kehittää ohjeistavammaksi pelkkien suositustyyppisten tai leikkisien opasteiden sijaan (tästä voi olla erimielisyyksiä kaupungin sisällä).

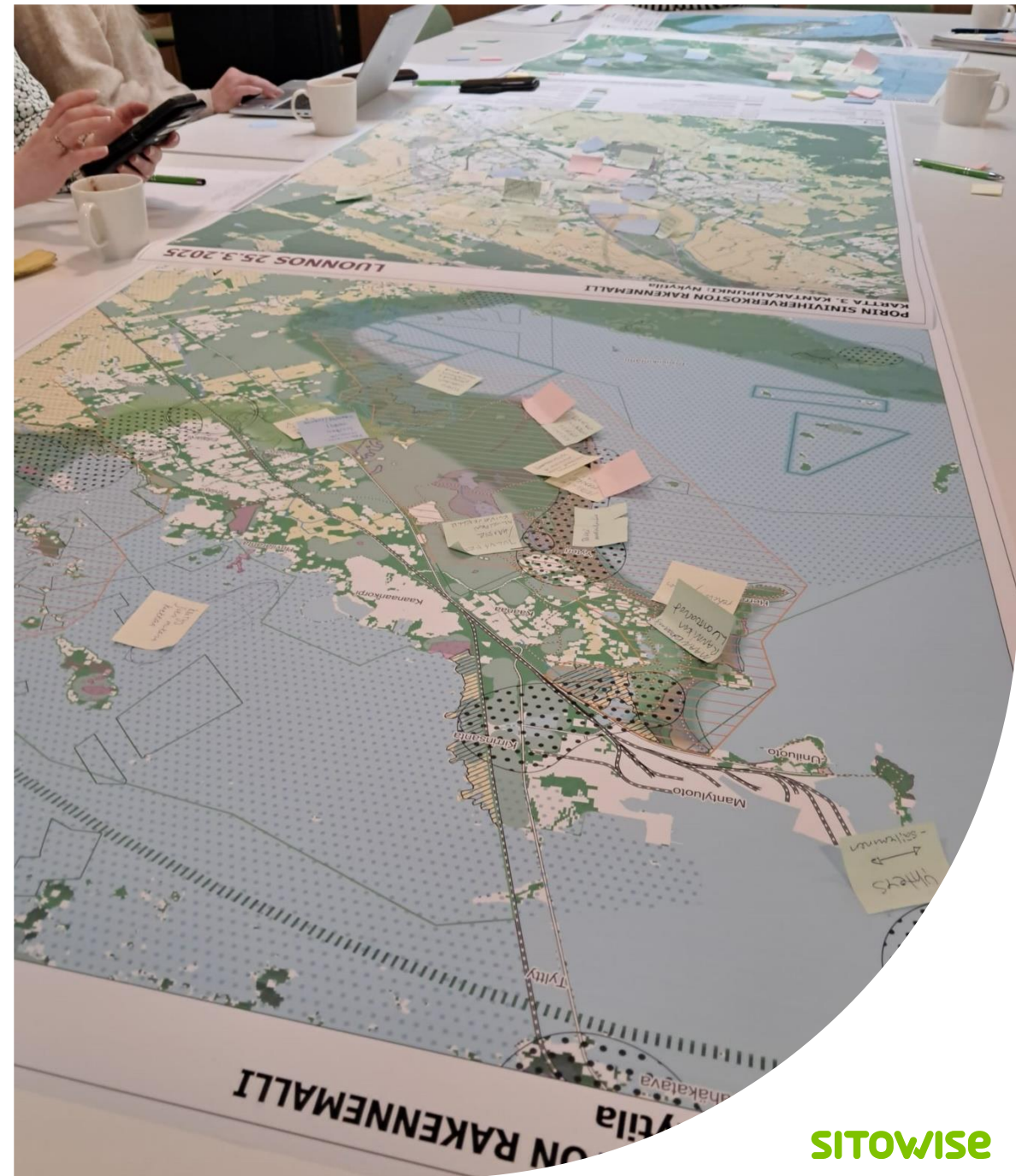
Luonto ja ilmasto

- Porin metsäalueisiin kohdistuu kaavoituspaineita.
- Peltoalueet ja -maisemat ovat tärkeitä linnustolle. Huom! suojavyöhykkeitä pitäisi lisätä.
- Sateisuuden lisääntyminen aiheuttaa kuivatusongelmia.
- Itämeren tila heikkenee ja levää kertyy erityisesti Yyterin santojen pohjoispäättyyn. Vielä ei suuria sinileväongelmia.
- Maankohoaminen jatkuu, mutta tulevaisuudessa tilanne voi muuttua.
- Myrskyt lisääntyvät ja saariston virkistysarvo voi heiketä.

Energia ja rakentaminen

- Aurinkovoimaan ei ole suuria hankkeita, mutta Raumantien varteen suunnitellaan 9 ha alue.
- Aurinkovoimalle sopivia paikkoja on selvitetty erillisessä Satakuntaliiton selvityksessä
- Meri-Porin satamien laajennukset aiheuttavat ristiriitoja luonnonsuojelun kanssa.
- Meri-Porissa on myös mökkisaaria, sähkölinjasuunnitelmat ovat kesken ja uhkaavat osaa vapaa-ajanasunnoista.

Tulvasuojelu ja kosteikot

- Tiheästi asutuilla alueilla on erityinen tarve tulvasuojelulle.
- Kosteikkojen ja tulvatasausaltaiden tarve on tunnistettu ja suunnitelmia on tehty.
- Esimerkkinä voi katsoa Kööpenhaminan tulvaratkaisut.
- Tulvasuojelun luvitus kestää kauan, ja esimerkiksi lepäkot voivat estää ruoppauksia.
- Tulvametsähankkeita on käynnissä.
- Asenneilmapiirissä tehtävää luonnonmukaiseen hulevesi- ja tulvasuojeluun liittyen. Esimerkiksi ojien kaivuu, puuston poisto, kosteikot ja laskeutusaltaat.

Lähiluonto ja virkistys

- Koulujen ja päiväkotien lähellä ei ole riittävästi lähiluontoa.
- Happamien sulfaattimaiden alueilla on haasteita.
- Ristikkopuistoalueet ovat vaatimattomia. Vahvistaminen ja tukeminen viherrakenteellisesti. Portaalitunneli etenkin pullonkaula.
- Jokireittien virkistysyhteydet pitäisi turvata. Tulvasuojelu ja suojelutavoitteet osin ristiriitaisia.
- Lavian alue hyödyntämätön potentiaali.

Muita huomioita

- Esiselvitys tehty aurinkovoimalle soveltuvista alueista
- Maankäytön muutospainetta, teollisuuden kohteet etenkin Meri-Porissa
- Karttoitus: aurinkovoimalle soveltuvat alueet tunnistettavana haasteina, saattavat poistaa edelleen metsäalueita tai yksipuolistaa avointen ympäristöjen kasvustoa ja viherrakennetta

